

Christianshavneren

Bydelsavis nr. 2 / Marts 2021 / 38.årgang

*Christianshavn i solnedgangen,
set af Astrid Munch*

Knud Gravesen 1945 – 2021

Vi er en del Christianshavnerne og gæster på Kanal Bodega der det sidste år undrede os over at Knud blev tyndere og tyndere. Knud blev indlagt og kom hjem i en meget tynd udgave hvor han selv kunne joke med at sige "hatten passer stadig" på trods af dette vidste vi godt at han var alvorligt syg. Knud var utrolig vellidt især blandt de gamle Christianshavnerne som han startede sine ungdomsår med på Christianshavn, det var på den tid hvor vi betragtede de ydmyge steder som vores dagligstue. Knud er uddannet kok med svendebrev fra skolen i Norgesgade København og Knud ville ud at sejle og startede sin karriere som sømand – skibskok og sømester. Knud fik en kæreste Birgit som boede på Christianshavn på Bodenhoffs Plads og her flyttede Knud ind og de blev siden gift. Senere

flyttede Knud til baghuset Prinsessegade 52 og da han stadig stak til søs, blev det vores gode ven Pølle der skulle passe lejlighed og tomme postkasse og hvis der var noget vigtigt, skulle han ringe over Lyngby radio til Mærsk skibet som han var mønstret på. Dette blev aktuelt da vores venner Jeanette og Jens havde begået et pigebarn og de manglede en fadder til dåben og da Knud kendte begge særdeles godt ringede Pølle over Lyngby Radio og fik fat i Knud som straks indvilligede, så nu havde han bare at være hjemme til Dåbs dato. Med Knud hjemme var de så til en Tina Turner koncert og Jens foreslog at pigen skulle hedde Tina, men det faldt ikke i god jord det skulle være Camilla for på det tidspunkt var Jeanette glad for de 2 TV-frontfigurer Camilla og Isabella som deres 2 piger er døbt i dag. Knud var altid damernes fortrolige ven og når han kom hjem fra sine mange togter, havde han altid gaver med til veninderne og så skulle der være fest og det foregik i de forskellige ventesale på Christianshavn – Indre by og Amager men det startede altid på Christianshavn i starten især på Hekla i Benenden senere Værtshuset på torvet og Kanal Bodegaen og de andre bodegaer/værtshuse gik ikke ram forbi. Når de lukkede på Christianshavn, var turen kommet til Indre by og Amager, på en af de ture på Amager havde Knud af Jens Fup fået besked på, nu skal du ikke købe hele flasker jeg vil have øl, det var Knud ligeglad med og ned på bordet kom der hele flasker, det blev Jens så tosset over at han gik op og købte en hel flaske og seks øl og stillede på bordet, så kunne han lære det. Knud var også den kærlige hjælpsomme person som i flere år hver lørdag besøgte Lis Lorentzen tidligere restauratør af Kafe Falken som var flyttet fra ældreboligerne Voldboligerne til Ørestad plejehjem hvor Lis

glæder sig over den første uge i måneden når Knud leverede "Christianshavneren" bydelens avis så Lis stadig havde en livline til sit elskede Christianshavn hvor hun boede og virkede i mange år. Atter en ældre person som må forlade Christianshavn fordi det lovede plejehjem fra Københavns kommune endnu ikke projekteret eller påbegyndt. Lidt kultur skulle der også være når Knud var hjemme og det foregik i Sundby Idrætspark når hjemmeholdet Fremad Amager spillede på hjemmehavne og det var på den tid hvor man selv kunne Fouragere inden for meget kontrol. Det blev ofte til nogle filosofiske samtaler med Kirsten Poulsen og Jette Palsbo bedre kendt som Jette Film samt flere på Værtshuset på torvet med efterfølgende ekskursioner ind over broerne hvis man ellers kunne finde et sted der ville modtage deres besøg. Medens Knud boede i det skumle baghus og ikke særligt godt vedligeholdt Prinsessegade 52, blev det dømt til uværdig bolig og skulle rives ned og Knud fik så en lejlighed i Salvatørgården og straks stod Kammeraterne parat med Jørgen Tranholm i spidsen og Jens Fup med Spar kædens varevogn selvom der kun var 100 meter over til den nye Lejlighed Prinsessegade 23, 4 sal med elevator. Knud blev det desværre indlagt igen idet

sygdommen var blevet forværret og på hospitalet var det Jette Palsbo som besøgte og tog sig af ham fordi de for flere år siden havde aftalt at hvis der tiltrådte ham noget skulle hun træde til. Knud var til det sidste klar i hovedet og var ikke sen til at skælde ud og komme med bemærkninger til maden - lægerne og plejepersonalet og en af dagene hvor Jette var på besøg skulle Knud have kartoffelmos og sagde at hvis de kom noget mere mel i mosen så kunne de få et franskbrød ud af det, en del af plejen var at maden skulle vejes før og efter indtagelsen, det blev han så utilfreds med så det røg i papirkurven og Jette måtte til slagteren og købe mad som de kunne indtage på sengekanten. På et tidspunkt får Knud at vide at han har mellem 6-12 måneder til bage af livet. Det blev til 2 måneder Knud valgte at blive brændt og asken skulle spredes i Øresund, så han er her lidt endnu så vi kan tage ordentlig afsked med ham på en sidste sejltur. Herlige dejlige og savnede ven du var til det sidste klassens uartige dreng – tak for det.

Jette Palsbo-Finn
Andreasen og venner.

HUSKAT....

Pga coronarestriktioner kører miljøbilen ikke pt. Du er selv ansvarlig for at bringe tingene til genbrugspladsen.

LIVSTEGN FRA POSE-DAMERNE

Plastikposefrit Christianshavn er her stadig. Vi er også Corona-ramte. Beboerhuset, hvor vi plejer at mødes, er lukket ned. Nogle butikker kan ikke modtage vores poser pga risiko for forsamlingsstrængsel ved de ophængte poser. Vi har dog leveret poser bl.a. til Cibi e Vini, Miljøpunkt og Brillebutik. Flere af os syr hjemme, så lageret vokser støt. Vi vil være klar til at udlevere poser til alle, hvor vi plejer, når det igen bliver muligt. Vi mener stadig, det er vigtigt at få gjort Christianshavns butikker og handlende plastikpose-fri! Kære alle, der har stofposer BRUG DEM af hensyn til miljøet og for at gøre opmærksom på 'Plastikposefrit Christianshavn'!!

Dead-line for næste avis er 18/3 2021 kl. 16

e-mail: christianshavneren@beboerhus.dk
www.christianshavneren.dk

**Christianshavneren
bydelsavis**

Avisens formål er at oplyse og skabe debat om hvad der foregår i bydelen. Udgives af avisgruppen, grundlagt i 1983. Indlæg og annoncer kan lægges i avisens postkasse i **Beboerhuset, Dronningensgade 34, 1420 Kbh. K** Eller naturligvis sendes elektronisk,

Redaktion af dette nummer består af:
Poul Cohrt (ansvh.)
Ole Ullby
Sidsel Winthrop
Ole Kjær Nisted
Elsa Brix
Susanne Munch
Henning Nielsen
Hanne Juul Nielsen

Avisen omdales til alle brevsprækker på Christianshavn, incl. Holmen, Margretheholm, Refshaleøen og Christiania. Den kan også hentes i Beboerhuset og på Biblioteket samt hos Irma og Superbrugsen.

Tryk Provins-Trykkeriet oplag 6.500

Redaktionen består af aktivister og har ingen fast træffetid.

Kontakt os og vi kommer tilbage for aftale af møde o.a.

Tlf. 3257 8890
Konto 1199 0001393758
CVR nr. 53 39 99 59
email:
christianshavneren@beboerhus.dk

En stor stemme er blevet tavs

Journalist Eva Suszkiewicz har forladt os. Efter at have skrantet slemt i december blev Eva indlagt på Bispebjerg omkring nytår og der udåndede hun den 10. februar.

Eva er vokset op i en verden i opbrud. Hendes barndomshjem havde givet hende en stærk ballast og et mod på livet. Hun lærte tidligt at tage ansvar og at forvalte friheden. Da Eva tidligere end de fleste turde rejse ud i verden og opleve den med egne øjne, var hun blandt de første, som brød med fortidens begrænsninger. Traditioner og almene rammer for gøren og laden var

- bl.a. boede hun med sin daværende mand 5 år på Formentera, hvor sønnen Joram kom til. Livet her var hårdt, som et gammeldags landbrug, de dyrkede egne kartofler havde et hus uden elektricitet og en gammel brønd – der var brug for at smøge ærmerne op. Da de kom hjem, blev de undervisere på Store Restrup højskole og det var her Eva tog beslutningen, at hun ville være journalist. Efter årene i Århus på journalisthøjskolen, flyttede hun på Christiania i kollektiv og Fabrikken blev rammen om hendes og Jorams liv i mange år.

Radio på P1, startede med musikradio om natten senere Refleks og Orientering, hvor hun bl.a. var med til at formidle Blekingegadebandensagen og 18. maj sagen. Efter Eva stoppede på radioen har hun også skrevet for Christianshavneren. Når Eva blev indigneret og så uretfærdigheder, der kunne rokkes ved, så 'spidsede hun pennen'. Blandt Evas mange talenter var netop evnen til at lytte og være i øjenhøjde med alle mulige mennesker, samt at undersøge sagerne og lave en grundig research. Hun interviewede personligheder indenfor musik og kultur og også den politiske scene tog Eva i behandling. Hun var utrættelig, hvis noget skulle fremstille det, så alle kunne forstå.

Eva mødte en kunstner, som inspireret af Indiske folks tatoveringer begyndte at arbejde på hud i stedet for på lærred, hvilket blev oplæg til en kult og starten på kunstneriske tatoveringer og Eva syntes helt klart at disse tatoveringer var af høj kunstnerisk kvalitet, og de måtte ikke glemmes. Information bragte artiklen.

Eva boede på Christiania fra begyndelsen af 80'erne, var aktiv og til stede, både til møder, hvor tingene blev sat i perspektiv af hendes skarpe replik - og når der manglede hænder, var hun som den evige aktivist hun var, parat til at trække i arbejdstøjet, når der skulle udføres et stykke arbejde – det være sig lave mad til Juleløses jul eller

bygning af vold el. andre nødvendige arbejdsopgaver på Staden.

Vinterbader

Når der skulle kobles fra, var det op på cyklen og ud til Helgoland. Det daglige havbad året rundt var livsnødvendigt. Siden 1994 var Eva medlem af Det kolde Gys. Her var hun også dybt engageret i den udvikling, der skete med Helgoland Mange, vil savne Eva, som kom ind på brædderne i løbet af eftermiddagen med de stadigt svagt rødlig lokker flagerende, og efter badet satte hun sig og nød vinden, solen og vandets klukken, nogle gange med en bog i hånden eller hun palavrede med et andet medlem. Der var ikke emner, der var for små eller for store, alt blev vendt og af og til også oplevelser fra hendes eget mangfoldige liv, hvis der ikke lige var aktuelle emner, som skulle vendes. Der blev snakket og der blev grinet meget. Eva havde let til grin.

Fristedet

Et sted, hvor Eva gennem mange år slappede, var på Skolen på Bjørnø. Et herligt fristed - et fritidskollektiv, hvor hun lejede sig ind. Hun var desuden meget god ven med en af de lokale som var blevet alene, så af og til var hun på øen for at hjælpe med at passe dyr, hvis veninden havde ærinder på fastlandet. Eva var vennernes ven – hvis nogen havde brug for hjælp,

så trådte Eva hjælpsomt til. Input fra familie og venner/-kb

Kære Eva hvil i fred – Du vil blive savnet!

blevet rokket og langsomt bredte oprøret sig, kønsroller, livsformer og magtbalancer blev udfordret. Eva begyndte at rejse og slå sig ned i andre kulturer og har boet mange steder

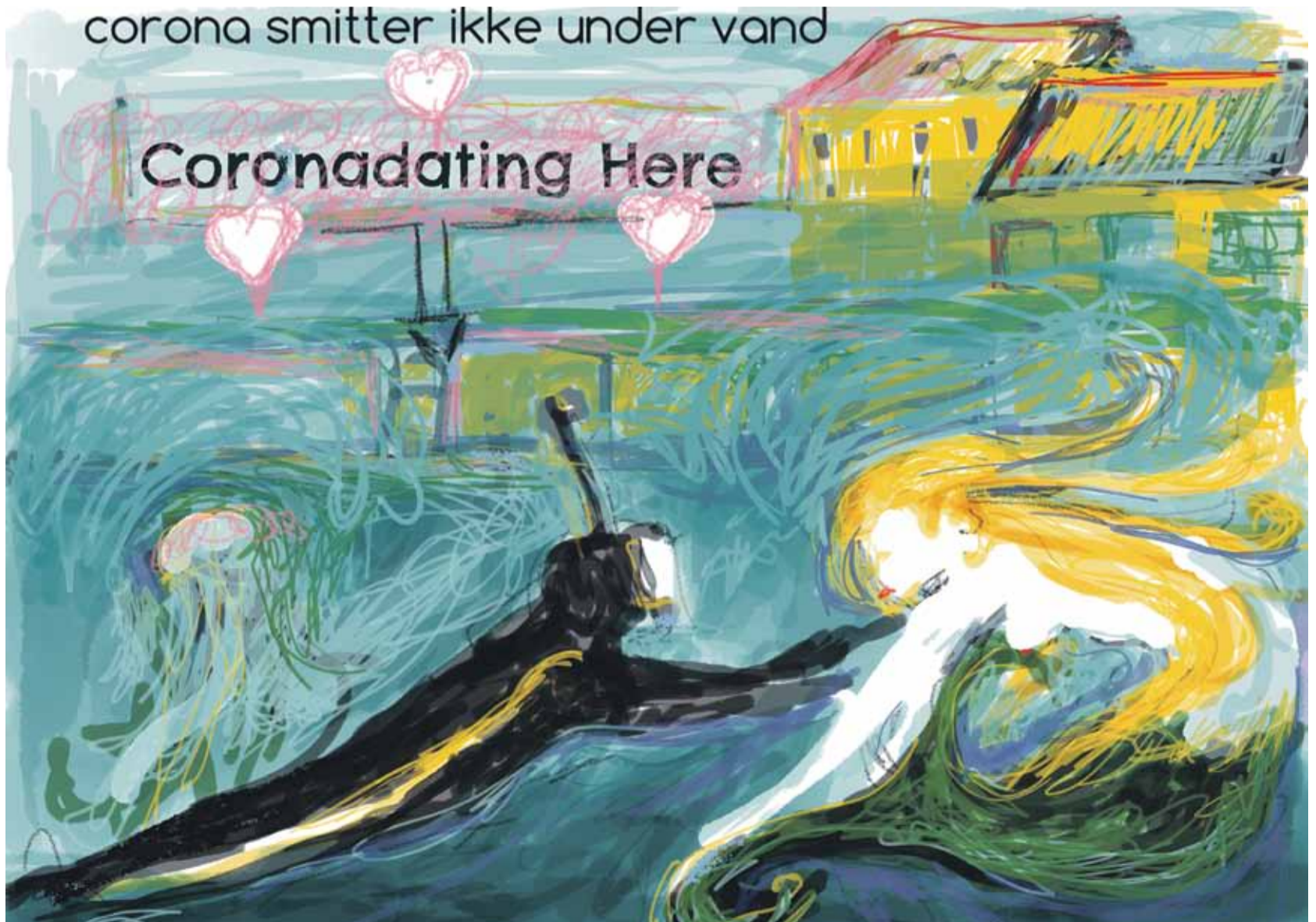
Journalisten

Eva har været ansat på Information, Politiken, og det hedengangne Levende Billeder og over 20 år var hun ansat ved Danmarks

corona smitter ikke under vand

Coronadating Here

**Sriben
v/
Katrine**

Debat og Læs

I forbindelse med udformningen af lokalplanen for ombygningen af Ørkenfortet, lagde man vægt på, at højden indpassedes i forhold til omgivelserne.

Et udmærket argument. Men når man ser, hvorledes resultatet blev i virkeligheden, er der nogen, der er blevet snydt.

For at gøre det endnu værre, har man bygget et skur ovenpå taget, som skal indeholde noget teknik. Det meddelte Lokaludvalget kommunen, at de ikke ønskede, at man skulle gives dispensation til, men det blev der alligevel.

Endelig har man nu flyttet to antenneanlæg, der var placeret nedenfor taget på den gamle bygning, op oven på taget - på to master - således at man tror byg-

ningen har fået følehorn. Sådanne følehorn er der nemlig meget at tjene på.

Vores allesammens ATP fik lov til at gennemføre alle deres ønsker omkring ombygningen, så vi må håbe at Christianshavnerne kommer til at kunne lide den nye bygning - med tiden.

Med venlig hilsen

Svend Aage Schiermacher

Over det sidste års tid er de forskellige grupperinger der holder til på Torvet taget til.

Svineriet er taget til, larven er taget til. Det er blevet et torv man helst undgår at krydse.

Fulde folk, psykisk syge, tilrejsende, sikkert fra det østlige Europa, har slået sig ned.

Der har været mange visioner for Torvet, bænke, blomsterkasser, ryddeligt og pænt, kaffe fra den gamle kiosk, børn der trygt kan løbe rundt. Det er vist mange tanker siden. Iøvrigt, hvem har lyst til at nyde kaffe ved siden af et lokumshus?

Torvet er blevet et af Københavns mest ulækre pladser! Skraldebøtterne er uhumske og om-

rådet ved stoppestedet er svært at beskrive. Engang imellem kommer et par mænd fra kom-

munen og spuler lidt, og det er det. Intet sker! Joh, her i Coronatiden dukker en vognfuld betjente op og spreder gemytterne lidt. Ellers intet. Problemerne har fået lov til at eskalere, uden at nogen har grebet ind. Har myndigheder og Lokalsråd berøringsangst, eller udvises der en fuldstændig misforstået "rummelighed"?

Hvor vil jeg så hen med dette? Kald det et OPRÅB til Lokalsrådet, de sociale myndigheder og politiet, Rådhuset. Det er frustration over at INGEN handler!

Andre pladser i København har forbud mod drikkeri, f.eks. Kultorvet.

Venligst,

En parkeringsbøde dumpede ind med posten for at holde et sted, hvor christianshavnerne har holdt i årevis.

Hvorfor nu? Og hvad er egentlig reglerne? Min retfærdigsans blev pirret, og jeg besluttede at undersøge, hvad reglerne rent faktisk er. Det viste sig ikke at være helt nemt, endsige særlig entydigt. Internettet gav ikke svar. Via Parkering København kom jeg i kontakt med en pressekonsulent i Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning, Tobias Moe Hoffmeyer. Han bad mig sende mine mange spørgsmål. Svarene vil jeg referere her, så ikke andre får bøde for at holde forkert.

Mit første spørgsmål var om der må holde to biler på brostenen mellem bænken og gaden?

"Nej, det er fortov/gangsti. Domstolene har konstateret at der er tale om fortov/gangsti efter færdselslovens § 28, stk. 3. Der må derfor slet ikke holde biler - heller ikke mellem træerne" og han tilføjer så "arbejder vi dog med en løsning, for at imødekomme at der alligevel kan holde biler på noget af strækning-

gen og at det tydeliggøres hvor."

Det andet spørgsmål var om man må parkere så nogle af hjulene holder inde på jorden/græsset rundt om træerne. Hertil var svaret: "Det vil vi klart fraråde. Ikke alene kan det begrænse vandingsarealet til træet, det kan også påvirke træets rødder. Det er dog ikke noget, kommunen kan pålægge afgifter for. Man vil dog ofte komme til at holde i strid med andre forseelser, hvis man holder i trækasserne, så det vil vi altså klart fraråde at man gør." (Hvad trækasserne er, står hen i det uviste for mig)."

På spørgsmålet om man må holde foran en port, der ikke længere fungerer som andet end en gadedør (dvs. uden indkørselsmuligheder) var svaret: "Det kommer an på om det i praksis fungerer som en ind-og udkørsel til og fra ejendommen. I kommunen operere vi med et forsigtighedsprincip, hvor tvivlen kommer billisten til gode. Derfor håndhæves det

kun, hvis parkeringsvagten er sikker på, at der foregår ind-og udkørsel. Bemærk, at ind-og udkørsel til og fra ejendom kan ske af cyklister og motorcyklister. Det behøver derfor ikke alene være biler der foretager ind-og udkørsel."

Til gengæld er der ikke længere noget forbud mod at parkere ud for hvad der før var brandhaner "såfremt man overholder de øvrige regler for parkering mv."

På min (gentagne) opfordring til at afmærke parkering ved hjælp af hvide striper på brostenene forklarede han, at striberne hurtigt bliver slidt af, og at det kræver mange ressourcer at male dem op igen, men at "kommunen er i gang med at finde en alternativ løsning."

Endelig spurgte jeg om hvor mange parkeringslicenser der er udstedt til området Christianshavn, og om der er en sammenhæng mellem antallet af beboere og antallet af parkeringslicenser? "Per

17. november 2020 var der 1756 licenser til Christianshavns licensområde og nej, antallet af licenser er ikke knyttet til antallet af beboere. Der er ikke et loft på antallet af licenser, der kan udstedes." Til slut gør pressekonsulenten opmærksom på at "Christianshavn er et historisk betinget område, hvor der ikke er meget mere plads til parkering. Alternativt skal der tages plads fra andre borgere, legepladser, vejtræer, grønne områder og andre trafikanter, dvs. cyklister og fodgængere. I sidste ende er det en politisk beslutning, hvad arealerne i byen skal bruges til."

Svarene er ikke opmuntrende når de skal omsættes til virkelighed. Ak, og ve! Billedet viser det dilemma enhver bilist står overfor når parkeringspladserne langs fortovet på hussiden er optaget: *En-ten* parkerer vedkommende ulovligt *eller* trafikken bliver blokeret for alt andet end cyler, motorcykler og minibiler. Skulle lovene følges så bilerne ikke må parkere

på de arealer der, ifølge loven defineres som fortov, ville gadearealet blive formindsket så betydeligt, at lastbiler ikke vil kunne komme igennem. Streng overholdelse af loven vil reelt halvere antallet af parkeringspladser langs kanalen.

I virkelighedens verden ser det ud til at bilisterne er så hensynsfulde at de holder ind til siden langs kanalen så de ikke blokerer trafikken. Det giver til gengæld etiske problemer for den enkelte med at overholde loven. Kan vi leve med det - og kan rettsamfundet leve med love borgerne finder umulige at overholde?

Maja Naur

Vibeke Bregnhardt.

(Ved Volden 6)

Danmark behøver IKKE at underlægge sig EU's økonomiske politik. Skrot Budgetloven og trød ud af Finanspagten.

Det haster med, at Folketinget får skrottet Budgetloven og tråd ud af Finanspagten, inden den bliver gjort overnational. Lige nu er den mellemstatslig, og Danmark har ret til at træde ud.

Den socialdemokratiske regering sagde i 2012 ja til EU's Finanspagt. Efterfølgende vedtog Folketinget Budgetloven, som er den danske gennemførelse af pagten.

Er Finanspagten først overnational, som EU-kommissionen ønsker det, kan Danmark kun komme ud af den ved at melde sig ud af EU.

Budgetloven styrer en stor del af dansk økonomi på en uheldig og skadelig måde, men den har været suspenderet pga. corona-krisen.

Det er sket for, at stat og kommuner selv kan bestemme over pengene og hjælpe os ud af den økonomiske krise, som nedlukningen har medført.

Kommunerne har kunnet bruge af de store formuer, som mange af dem ligger inde med, til at sætte arbejde og projekter i gang, uden at blive straffet af EU og regeringen.

Danmark er ikke med i euroen, så vi behøver ikke lade os styre økonomisk af EU.

Vær med i kampen for dansk selvstændighed og råderum over egen økonomi. Bliv medlem af Folkebevægelsen lige nu for 50 kr. resten af året.

Birte U. Pedersen

Kontaktperson til Folkebevægelsen mod EU

Chr.havn/Indre By Komiteen

EU-MODSTAND GIVER MENING

SKROT BUDGETLOVEN OG TRÆD UD AF FINANSPAGTEN

Foto: Folkebevægelsen mod EU's landsmøde 2016

I Danmark er der i dag kommuner med både råd til og politisk flertal for at bruge flere penge på velfærd, end de gør. Hvorfor i al verden gør de det så ikke?

- € Kommunerne holder igen med investeringer i eksempelvis børnehaver, klimavenligt byggeri og hjemmehjælp på grund af Budgetloven. Budgetloven er den danske lov, der gennemfører EU's Finanspagt. Finanspagten forpligter os til at føre en stram finanspolitik uanset, hvem vælgerne stemmer på.
- € Havde vi skiftet kronen ud med euroen, var vi tvunget ind i EU's Finanspagt. Heldigvis stemte et flertal nej til euro ved folkeafstemningerne i 1992 og 2000. Så længe vi ikke har euro, kan et flertal i Folketinget melde os ud af EU's Finanspagt, ophæve budgetloven og give plads til mere velfærd og dermed flere arbejdspladser, som vi har brug for i en nedgangstid.
- € I Folkebevægelsen Mod EU mener vi, at det er borgerne, der skal bestemme, hvor meget vi vil bruge på vores fælles velfærd. Det skal EU ikke have lov til at bestemme. Vores budskab til Folketinget er derfor klart: **Skrot budgetloven og trød ud af Finanspagten!**

HVAD ER FINANSPAGTEN OG BUDGETLOVEN?

EU'S FINANSPAGT

En mellemstatslig EU-aftale, som forpligter de lande, der er underlagt den, til at føre en meget stram finanspolitik.

EU-Kommissionens har planer om, at Finanspagten skal gøres overstatslig, og når det sker, kan Danmark ikke længere træde ud af den. Der er altså NU, vi skal reagere!

BUDGETLOVEN

Den danske gennemførelse af Finanspagten. Den sætter en øvre grænse for hvor mange penge staten, kommunerne og regionerne må bruge.

Lysreklamen på Torvet

Baggrundsinformation:

Kræftens Bekæmpelse har i over 30 år haft et stort neonskilt på Christianshavns Torv med ordlyden "Støt Kræftens Bekæmpelse" og et tilhørende logo. Vi ved ikke, hvem i KB, der i sin tid bestilte skiltet.

-Vi har fået skiltet taget ned, da det simpelthen blev for dyrt i drift i både i el og forsikring., Og de seneste år har der desuden været udgifter til reparationer af skiltet, da lyset i enkelte af bogstaverne er gået ud. Vi er lidt ærgerlige over, at

måtte tage det ned, og vi ved, at mange christianshavner nok vil savne det som en del af bybilledet. Men Kræftens Bekæmpelse lever jo af bidrag fra frivillige og fra fonde, og vi vil hellere bruge vores betrodte midler på aktiviteter, som kommer mere direkte til gavn for patienterne, siger kommunikationschef i Kræftens Bekæmpelse, Ida Strand.

Foto: Ole Ullby

Med venlig hilsen

Janni Brixen

Lynetteholm er hastværk

Der var frist for høring af forslaget til anlægsloven for Lynetteholm den 14. februar. Christianshavns Lokaludvalg kritiserer hastebehandlingen af anlægsprojektet.

Der var høringsfrist for miljøvurderingen af anlæget af Lynetteholm den 25. januar, efterfulgt af en høringsfrist den 14. februar for forslaget til anlægsloven for projektet. Så Lynetteholm har fyldt meget i lokaludvalget de seneste måneder.

I begge høringssvar påpeger lokaludvalget, at den sammenpressede tidsplan giver indtryk af, at høringssvarene er lige gyldige for anlæg af Lynetteholm og i særdeleshed for udformningen af anlægsloven.

”En sådan fremgangsmåde fremmer ikke borgernes tillid til og engagement i offentlige høringsprocesser om væsentlige samfundsmæssige planer og investeringer. Lokaludvalget finder den pressede tidsplan stærkt kritisabel.”, siger Poul Cohrt, formand for Christianshavns Lokaludvalg.

Jordtransport til vands

For at undgå jordtransport på lastbiler gennem beboede områder finder lokaludvalget det afgørende, at jorden sejles til Lynetteholm. Det bør ikke kun være økonomiske kriterier, som afgør, hvordan jorden transporteres. Menneskelige og miljømæssige omkostninger må vægtes højest, skriver lokaludvalget i sit høringssvar til Transportministeriet om anlægsloven. Lokaludvalget gør ministeriet opmærksom på, at rederiet Svitzer og deres samarbejdspartnere har gjort rede for, hvordan jorden kan sejles til Lynetteholm med eldrevne pramme.

Konsekvenserne for sejlads

Lokaludvalget peger på, at sejlads vil blive negativt berørt af anlæggelsen af Lynetteholm. Det vil gælde sejlads til og fra hele havneområdet, herunder Christianshavn, og i særdeleshed til og fra Margretheholm havn, medmindre man dér findes en anden løsning end den, der i øjeblikket er på tegnebrættet.

”Lokaludvalget finder det afgørende, at der gennemføres kompenserende foranstaltninger, som mindsker Lynetteholm-projektets konsekvenser for både fritidssejlad og kommerciel sejlad, og at sådanne kompenserende foranstaltninger indskrives i anlægsloven”, siger Poul Cohrt.

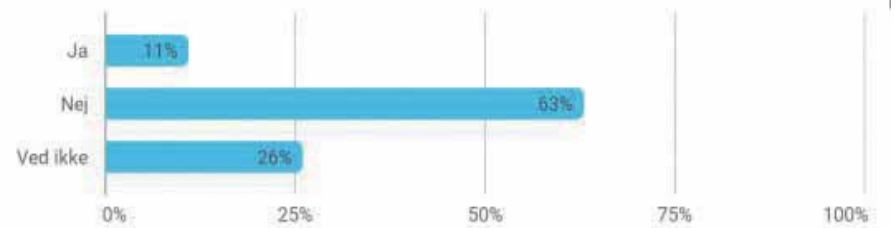
En samlet miljøvurdering

Lynetteholm-projektet skal bidrage til klimasikring af København, skabe et areal til byudvidelse, muliggøre deponering af overskudsjord og bidrage til finansiering af overordnet infrastruktur som en ny metroinje og en ringvej øst om København. Lokaludvalget finder det derfor beklageligt, at man indtil videre kun vil miljøvurdere konstruktionen af Lynetteholms afgrænsning med en ny adgangsvej og anlægget, der skal modtage jorden, som transporteres dertil fra byggepladser rundt om i København.

”Når København skal være CO2-neutral i 2025, og når regeringen har et mål om at reducere CO2-udledningen i Danmark med 70% i 2030, må der foretages en samlet vurdering af projektets CO2-belastning”, slår Poul Cohrt fast. ”I den forbindelse er det relevant, at projektet også vurderes i relation til realiseringen af FN’s 17 Verdensmål, set i lyset af den betydning, som verdensmålene tillægges i planen, ”Verdensby med ansvar”, for Københavns udvikling de næste 12 år”, slutter han.

Anlægsloven forventes at blive førstebehandlet i Folketinget i marts 2021 og tredjebehandlet i juni 2021. Lovvedtagelse af anlægsloven sker ved tredjebehandling.

6. Synes du, at der hidtil har været tilstrækkelig borgerdialog om Lynetteholm-projektet?

Christianshavns Borgerpanel ønsker mere borgerdialog om Lynetteholm

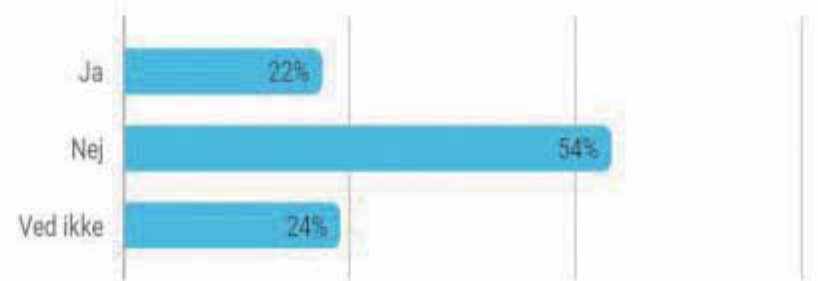
I januar 2021 gennemførte lokaludvalget en borgerpanelunderøvelse om Lynetteholm.

Her svarer størstedelen

vet nok borgerdialog om projektet (63%) og vil gerne inddrages yderligere – og endelig vurderer hovedparten af dem, der har svaret, at københavnernes ikke har

net er en af lokaludvalgets digitale ”kilde” til information om Christianshavn. Alle som er fyldt 15 år og bor i bydelen kan være med. Tilmelding kan ske på

projektet sker etapevis hver for sig?

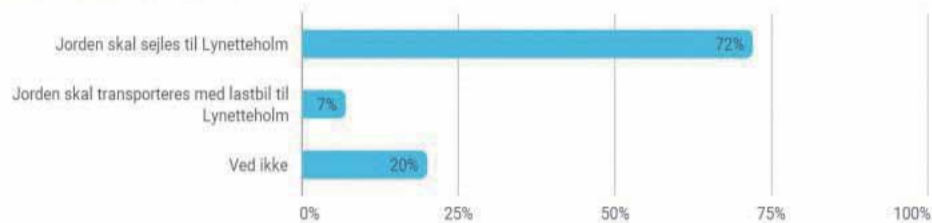
af borgerne (54%) ”nej” til, at det er en god idé, at miljøvurderingen og beslutningsprocessen for de forskellige dele af Lynetteholm-projektet sker etape-

taget ejerskab til Lynetteholm-projektet (65%).

lokaludvalgets hjemmeside. På nuværende tidspunkt er der 1172 medlemmer af borgerpanelet.

Endelig er der et stort fler-

27. Synes du, at jord til Lynetteholm i hovedsagen skal sejles til Lynetteholm eller transporteres med lastbil over Prøvestenen, Kraftværkshalvøen og Refshaleøen?

vis og hver for sig.

tal for, at jordtransport til Lynetteholm skal ske ad vandvejen.

Størstedelen af panelet mener også, at der ikke har

Christianshavns Borgerpa-

CHRISTIANS HAVNS LOKAL UDVALG

Nyt fra Lokaludvalget

Marts 2021

Arbejdet er jo stadig i høj grad præget af corona-restriktionerne: Normal mødeaktivitet er umulig, så alt foregår pr elektronik hjemme fra dagligstuerne – men vi kæmper videre og på trods af, at vi er i slutningen af en valgperiode, er fremmødet fint og entusiasmen stor.

En dominerende sag er Lynetteholmen. Det virker som om stormen kun er begyndt. I vort seneste møde, var der stemmer som påpegede, at som klimasikring var det for sent og utilstrækkeligt, VVM-redegørelsen er bagatelliserende overfor alvorlige gener, jordtransporten synes fokuseret på kun en mulighed og lynettehavnen synes på vej til reel nedlukning – og hertil kommer, at der er alvorlig tvivl om, hvorvidt netop dette projekt rummer en god løsning på Kbhv.s boligproblemer. Alle disse opmærksomhedspunkter er inkluderet i de høringssvar, Lokaludvalget har afgivet – og vi håber da på lydhørhed overfor borgernes betænkeligheder. Hertil kommer, at det er svært for os at forstå, hvorfor man har så travlt lige nu, at man ikke kan afvente at lempede coronarestriktioner giver mulighed for optimal borgerdialog – projektet er jo planlagt til blive færdigt i en fremtid, som de færreste af os kommer til at opleve!

Man etablerer nu ladestander til el-biler rundt om på vore gader. Og det er jo godt – sådan set! Elbiler er da et fremskridt. Men – et tiltag der i den grad påvirker oplevelsen af byrummet – burde nok ha været sendt til borgerinddragelse inden forvaltningen bare egenmægtigt sætter i værk. Det

har LU ihvertfald skarpt påpeget.

Fsva sorteringspunkter (for affald i gårde, hvor der ikke plads til tilfredsstillende løsninger, gribes det så anderledes an – og vores miljøgruppe er i god dialog med forvaltningen. Har du spørgsmål eller synspunkter, er jeg sikker på, at arbejdsgruppen gerne hører herom.

Der er også udarbejdet (af Torvegruppen) et forslag til nyindretning af Torvet. Det er nu sendt videre til forvaltningen, hvor det nok også bør koordineres med arbejdet på at renovere Torvegade.

Kultur- og fritidsforvaltningen har vedtaget at undersøge mulighederne for at flytte biblioteket til Gammel Dok. LU deltsger i arbejdet med en følgegruppe.

Endelig bør det nævnes, at Danmarks første sandlegeplads (altså legeplads med sandkasser) faktisk ligger på Christianshavn. Vi vedtog at støtte en fejring af jubilæet så snart det kan lade sig gøre..

Og så kan I jo altid følge løbende med på vor hjemmeside.

Pas på jer!

poul

Christianshavns Lokaludvalg er nedsat af borgerrepræsentationen efter indstillinger fra Lokalområdet.

Lokaludvalget fungerer som bydelens officielle repræsentation (inkl. nogen lokal myndighedsvaretagelse) og er især bindeled mellem bydelens borgere og rådhuset.

Støt Lokalsamfundet

Støt de lokale
handlende

Gå ikke over broen
efter noget.

når du kan få det

lokalt!

Udsædvanlig

REN

kærlighed til
Christianshavns

VOLD

Lørdag den 20. marts - lørdag den 27. marts

I et usædvanligt corona-år, må vi holde en usædvanlig forårsrensning.

Gå en tur

Gå en tur - evt. med "din boble" - og saml' skrald på Volden eller i vores bydel, hvor der trænger.

Fotokonkurrence

Tag del i vores fotokonkurrence og vind en præmie for de tre bedste skraldebilleder.

Se mere på:

www.christianshavnslokaludvalg.kk.dk/renvold2021

www.facebook.com/christianshavnslokaludvalg

www.facebook.com/MiljopunktIndreByChristianshavn

CHRISTIANS
HAVNS
LOKAL
UDVALG

MILJØPUNKT
INDRE BY & CHRISTIANSHAVN

AGENDA 21 - FOR ET BÆREDYGTIGT KBH

Ny mand på torvet

Vi skal være christianshavnernes foretrukne dagligvarebutik. Det bliver vi kun, hvis vi lytter til kunderne og deres ønsker til blandt andet sortimentet. -

Svaret falder prompte fra den nye uddeler i SuperBrugsen på Christianshavns Torv, Flemming Borrevang, når man spørger ham om intentionerne for butikken. Den nye mand på torvet er 56 år, har i en årrække været ansat hos Coops konkurrent, Salling Group, senest som bestyrer af Netto på Teglhølmolen. Han føler sig privilegeret ved at være uddeler på Christianshavn, som han efter to måneder i butikken føler er et lokalområde med åbne, engagerede kunder, der også stiller krav.

Ny mand på Christianshavns Torv – uddeler Flemming Borrevang i SuperBrugsen, som trives med mangfoldigheden udenfor døren.

Butikken fornys i 2021

Flemming Borrevang har et stort ønske om, at butikken i løbet af 2021 bliver fornyet med mere kundevenlig indretning og et opdateret fokus på bl.a. delikatessen. Basisvarer som bl.a. almindeligt grønt, toiletpapir, mejerivarer og kolonial skal prismæssigt være konkurrencedygtige. Men det, der især optager Flemming Borrevang et fortsat stærkt fokus på grøntafdelingens varierede udbud af økologisk grønt, dagligt udbud af friske færdigretter fra delikatessen, et velvalgt udbud af veganske varer – og lydhørhed overfor kundernes ønsker.

Jeg håber, at kunderne vil involvere sig og komme med ønsker til f.eks. delikatessen, som vi så vil gøre alt for at efterkomme. Personligt har jeg en stærk tro på, at vi kun kan udvikle os, hvis vi lytter. Det er en del af den ånd, jeg gerne vil fremme og fastholde, siger Flemming Borrevang.

Styrke lokalt samarbejde

Et andet punkt på den nye uddelers ønskeliste er at styrke SuperBrugsens profil i forhold til lokale samarbejdspartnere som Beboerhuset, lokale foreninger og klubber. Vi vil gerne støtte, hvor vi kan, så vi modtager gerne ansøgninger til støtte af arrangementer og lokale begivenheder. Det ville være naivt at vi tro, at vi kan støtte alt, hvad der foregår, men kom med en begrundet ansøgning, så kigger jeg og mine medarbejdere positivt på det, understreger Flemming Borrevang.

Motiverede medarbejdere

Sidst, men ikke mindst ønsker Flemming Borrevang

også at fokusere på medarbejdernes trivsel og motivation. SuperBrugsen ønsker ikke kun at sælge varer, men også at gøre det på en venlig og imødekommende måde. Medarbejdertrivsel og indflydelse er derfor byggestene, som den nye uddeler vil bygge videre på.

Er man jævnligt kunde i SuperBrugsen skal man ikke forvente en paladsrevolution nu og her. Derimod vil 2021 blive brugt på at forandre og forbedre.

Selv bor Flemming Borrevang i Køge med sin hustru, to døtre og søn, der i øvrigt går på Christianshavns Gymnasium efter eget ønske.

Det forstår far Flemming godt. Han har opdaget Christianshavns særlige ånd og vil gøre sit til at styrke den fra sin placering på torvet, hvor han trives fint med et mangfoldigt leben lige udenfor døren.

Tekst & foto: Hanne Juul Nielsen

Så kom der en guldmedalje!

Til lykke til konditor Louise Zeeb Engmann Thomsen, til lykke hos hendes læremestre Katrine Foged Thomsen (dommer i Bagedysten) og Patrick Pörtner, til lykke til os på Christianshavn. For uddannelsen omfatter udover tre et halvt år i konditorlære også et halvt år hos en chokolademager, heldigvis Patrick i Confectione Copenhagen, Overgaden oven Vandet. Her er Louise efter endt elevtid nu fastansat, og selvfølgelig flytter hun og kæresten til Christianshavn, Der er mindre end 10 guldmedaljer i Danmark – og i år var Louises den eneste, Kategorierne er bestået, bestået med ros, bestået med bronze, sølv eller guld, som i dette sjældne tilfælde. En kunde fortalte, at hun selv var i faget og kun købte chokolade hos Confectione Copenhagen. Det var simpelt hen Københavns bedste og en transport værd. En lov-

sang Patrick ofte hører og med glæde.

Eksamen starter klokken seks om morgenen med fælles morgenmad, og klokken 14.45 skal resultaterne så præsenteres. Eleverne skal præstere i syv discipliner:

- En bryllupskage med topfigur
- En kransekage
- En klassiker
- Et stykke chokolade
- Et stykke wienerbrød
- En dekorationskage med marzipan
- En desserttallerken
- En uge før annonceres opgaverne, så der er tid til at øve sig – og så kommer den store dag. Den var Louises dag!

Det er godt at være chokoladelysten Christianshavner

Tekst: Henning og Susanne
Fotos: Confectione Copenhagen

Buddet fra Interflora stod her pludselig

De smukkeste roser i pastel og med fin duft var mine. Med fulgte den fine lille nål "Husk Hinanden Blomsten", som giveneren havde tilkøbt til støtte til Børns Vilkår, Folkebevægelsen mod ensomhed og Psykiatrifonden. Nu sidder den i min strikhue, og jeg oplever anerkendende smil, når folk får øje på den. Selvfølgelig er buketten handlet på Christianshavn.

Tekst: Susanne
Foto: Henning

Lad os bekæmpe ensomheden sammen

Sammen med din buket har giveneren sendt dig en særlig blomst, som aldrig visner. Den hedder "Husk Hinanden Blomsten", fordi hele overskuddet fra salget af den går ubeskåret til Børns Vilkår, Folkebevægelsen mod Ensomhed og Psykiatrifonden. Vi håber, du vil bære den, og være med til at sprede budskabet om, at ingen skal føle sig glemt.

Designet i samarbejde med Oh Land

Naturklummen

Meteorologerne har kåret denne vinter som den mest solfattige i 60 år.

Desuden har hele næsten verden været lukket ned på grund af coronaen.

Den mørkeste tid på året, omkring jul og nytår, hvor julehandlen plejer at være på sit højeste, og hvor kollegaer og familier samles og fester har i vidt omfang måttet aflyses pga. covid 19. Mørket og stilheden har

afløst lysfesten i år.

I Februar lettede det massive skydække efterhånden, og solens livgivende lys fik folk til at strømme ud i byens grønne områder.

Med det klare vejr i begyndelsen af februar kom også den vinterkulde vi ikke har kendt de sidste mange år. Folket fik fundet skjorter og kælke frem.

Rent ornitologisk har det været en spændende måned omkring Stadsgraven

Blishøns og ænder samlede sig i små vandhuller i isen som de kunne holde åben. Fiskehejrerne og svanerne forlod området, mens andre fugle dukkede op.

En flok silkehaler bevægede sig en uges tid rundt i Stadsgravens træer og nød godt af de sidste tjørnebær og også sjaggere, stillidser, halemejsler, bogfinker og Fuglekonger er blevet observeret under kuldebølgen. Den lille flagspætte er blevet set for første gang på Christiania.

Andre specielle vandfugle som bekkasin og vandrikse er fulgt med kulden. Det er trækfugle, som gemmer i sig rørskoven eller i bladunker og krat om dagen. De er så godt camouflerede at de er svære at få øje på. De kom desværre i knibe, da det hele frøs til, og de derfor ikke kunne finde de snegle og insekter de normalt lever af. Uheldigvis for dem gjorde det gode vejr, at der var mennesker overalt. De blev derfor forstyrrede og stressede og derfor et let bytte for især katte. Det har der været flere sørgelige eksempler på.

Vi opfordre derfor nu katte ejere til at sætte halsbånd med klokke på kattene når de er ude, det kan man købe i alle dyrebutikker.

Nu går vi ind i foråret. Livet vågner op. Erantis og vintergækker blomstrer allerede, og jorden begynder at grønnes. Svanerne er komme tilbage og vralter rundt på isen, for at prøve at tilkæmpe sig en kommende redeplads. En kamp der ikke

altid går fredeligt til.

Alt er sådan set i naturens orden her. Men ikke langt herfra - nemlig på Lærkeengen på Fælleden - er naturen i store problemer lige nu. Københavns kommune har planer om store byggerier. Så der er store økonomiske interesser på spil. Fugle og andre dyr er en hindring for byggeplanerne blandt andet fordi nogle arter faktisk er fredet af natur-lovgivningen, f.eks. den store Vand sala-

mander og Lærken. Derudover findes der stadigvæk Rådyr der også er afhængige af dette område. Samtidig er det et område, der ikke alene er vigtigt af naturgrunde, men også af rekreative årsager. Københavns befolkning mangler grønne områder; det har blandt andet coronaen vist.

Fælleden er meget vigtig for Christianshavns artsrige dyre- og fugleliv. Det er en del af en grøn spredningskorridor som er nødvendig for fugle, insekter og planter benytter til at trække igennem

og sprede sig. Så bevar byens grønne åndehuller.

Ca. Fri Natur Forening

Læs mere om vores natur: www.christianias-frie-natur.dk

Christianias Frie Natur

Foreningen arbejder for at bevare og udvikle Christianias frie natur, i respekt for fæstningsanlægget, til glæde for Christianitter, naboer og besøgende.
 Bliv medlem
 100 Kr. årligt
www.christianias-frie-natur.dk
 Foredrag og guidede "grønne ture" Kontakt: Jørgen Tlf. 27827007

Hvem giver gratis cykel-hjælp til virksomheder?

Danmark er en cykelnation, det ved vi alle. Og i København, der (bortset fra Valby Bakke) består af flade, nemme cykelstrækninger, er det klart, at cyklen er det oplagte mål for klimaneutral rugbrødsmotor. På Christianshavn har vi, med trængslen på Cykelbroen, et bevis lige for øjnene på, at vi er gode til at cykle.

Men vi kan stadig blive bedre. Selv en kronprins-familie i Indre By har lært, at cyklen er eminent til transport af børn, indkøb og husdyr. Hos Bededamerne på Frederiksberg kan du oven i købet få en cykelrustvogn til den sidste færd i byen. Vi mangler dog stadig for alvor at indse, at cyklen også kan bruges til f. eks. varetransport og distribuering af materialer for både offentlige og private virksomheder. Det har Cykelvæksthuset, en underafdeling af Cyklistforbundet, i begyndelsen af januar 2021 fået en firårig statslig bevilling til at orientere både private og offentlige virksomheder om via individuel rådgivning, inspiration og sparring. Oven i købet helt gratis. Ikke kun om hvilke former for cykel, der kan være aktuelt (skal det være el- eller ej? Christianiacykel eller Longjohn?), hvordan man kan spare transporttid og slippe for problemer med bilparkering, men også til at hjælpe med at gøre virksomheden generelt mere mindet for cykling. F. eks. kan små forbedringer, som at indrette brusebade til cyklisterne eller opstille ventilerede tørreskabe til det våde cykeltøj, gøre at ansatte får lyst til at bruge cykelmuligheden, også i regn, slud, sommersol eller større afstande. Vi er nogen, der har prøvet at være cyklister under arbejdsforhold, der ikke har haft hverken det ene eller det andet. Og ja, det tager lidt af cykelgejsten at stå på et lille toilet og klatvaske sig, før man ifører sig sit arbejdstøj.

En mulighed for at kunne få reparation på arbejdspladsen vil for mange (22 % af adspurgte) også være motiverende for at cykle til og fra arbejde.

Flere store virksomheder har allerede nyt godt af Cykelværkstedets hjælp. Team rengøring var et af Cykelværkstedets første cases til at gå ind for grøn energi (og et af deres ekstra bonus var også, at man nu kan ansætte folk, der ikke har kørekort). Siden har flere fulgt efter. Årstiderne er blevet hjulpet til at bringe firmafrugt ud på ladycykel. I Teknik- og Miljøforvaltningen er parkeringsvagnernes biler skiftet ud med elcykler. Københavnske ciderproducent Decideret Cider udbringer nu på gule el-cykler. DR har sparet taxabonér, Jeudan sparer tid og penge ved at sende håndværkere, servicefolk o.a. rundt med cykler.

Cykelværkstedet er tænkt ud fra ønsket om en forbedring af den kollektive trafik. Transportminister Benny Engelbrecht, selvudvalgt "cyklistminister", er da også vildt begejstret. Både på vegne af den personlige sundhed hos cyklister (se INFO), men også på hele samfundets vegne, når vaner laves om og CO2 udslip formindskes. Og han ser optimistisk frem til 2022, hvor en grøn mobilitetsplan forventes at indgås som bred politisk aftale.

Trine Stiig Mikkelsen, daglig leder af Cykelværkstedet, (der, som Cyklistforbundet, bryster sig af at være en meget demokratisk organisation), pointerer, at der er hjælp at hente, uanset om man i en virksomhed er nybegynder i at tænke cykel-energi eller selv synes, man har godt styr på det.

Gå blot ind på Cykelværkstedets hjemmeside og find kontaktoplysninger og mere viden. Det koster ikke noget at gøre. Men på sigt kan det give gevinst på alle hylder. ebb

P.S. Behøver vi at fortælle, at Christianshavneren mestendels uddeles af cyklister?

INFO:

En ny undersøgelse fra Transportministeriet viser ikke blot at cykling øger sundheden, reducerer sygefravær og udgifter i sundhedsvæsenet, kræver en billigere infrastruktur end biler, men også at sundhedsgevinsten for fysisk aktivitet, som cykling, er næsten dobbelt så stor som inaktivitet. Både når det drejer sig om diabetes 2, risikoen for at dø af eller udvikle kræft eller udvikle hjertesygdomme. På samfundsplan spares der hele 8 kroner for hver cyklet kilometer. For el-cykler står den på 6 kr. Tænk på det, næste gang du sætter dig i sadlen. Blot 6 daglige km skal der til. Kropslig velvære, mentalt overskud og social kontakt øges desuden også. Og husk: der er faktisk mulighed for befordringsfradrag, hvis du har mere end 24 km til og fra arbejde.

Cykeltema, Pendleren".
"Cykelmyggen Astrid". Foto
Henning

Børnefamilien

Børnefamilien er, pr. definition, travl. Det gælder dobbelt op for Monicas aktive familie. Så hovedgrunden til, at hele familien sværger til cykel, er, at kunne spare tid og komme hurtigt frem. Far drøner derudaf på mountainbike. Mor vil hellere have en "mormorecykel", hvor man sidder oprejst. Cykelkurven giver plads til indkøb, barnesædet ligeså. Egentlig er Lillepiggen på 5 1/2 for stor til sædet, men det bliver ikke taget af cyklen, da det kan også bruges til yderligere indkøb. Lillepiggen har sin egen cykel: en smart lyserød Elsa Frost-model. Den har hun kunnet cykle på, fra hun var 3 år. Nu klarer hun, som en selvfølge, pænt 5 km. Til nød tages bussen, når Lillepiggen skal afleveres i institution, og vejret er rigtig surt. Metroen kan også bruges, når den står på besøg til familien og venner på Vestegnen, hvor Monica oprindelig stammer fra. Bilen kommer kun frem, når man i weekenden skal i sommerhus. Ellers er det cyklen, der er det primære befordringsmiddel. Både i sin opvækst, som nu, hvor hun de sidste 13 år har boet forskellige steder på Christianshavn. "Det er blevet klart nemmere at komme på arbejde, efter broerne er kommet til", siger hun. Og et af yndlingsstederne på Christianshavn er da også Broens Køkken. Her iagttager Monica den halve verden defilerer forbi, gående eller cyklende. Om vinteren får hun en varm drik ved skøjtebanen, om sommeren har hun en sommerdrink i hånden. Den bemandede legeplads på Volden frekventeres også, efter man er blevet forældre. Bastionerne og Reffen bruges til Monicas daglige 5 km løbetur (når hun da ikke dyrker fitness o.a.). Men cyklen bruges ikke til decideret motion, det er kun en sideeffekt. Den er først og fremmest til at komme nemt frem og tilbage. "At få en parkeringsplads i København er jo så godt som umuligt. Så man sparer masser af tid på at kunne tage cyklen". Det er den mest vægtende grund til, at Monica og familien cykler. Sundhed og frihed kommer bagefter på listen. Monicas familie har aldrig selv været ude for uheld

"Noget for enhver smag: cykle kan vi omtrent fra barnsben af".
foto ebb

på cyklen, men Monica har set det ske for andre på sin vej gennem byen. Ikke mindst for turister, der er tydelig uvante med den ædle cykelkunst. "Hvis jeg må komme med et sidste ønske", siger Monica her til slut, "så skulle det være, at alle turister, der lejer en cykel, skal tage et kort kursus eller få en kort introduktion til danske cykelregler, før de sætter sig i sadlen. Det vil eliminere mange uheldige episoder af mere eller mindre alvorlig karakter". Lige nu er det ikke så aktuelt, da mængden af turister er reduceret, men mon ikke vigtigheden af kendskab til cykelregler vender tilbage. Når engang alting (måske) vender tilbage til "før Corona".

Verdens kendteste cykelpige

København vrimer af statuer af mænd, højt til hest. Kendte m en ca. 6 m høj cykelskulptur i – af alle steder- Jeddah, Saudi neske). Men vi har faktisk en cykelstatue. Lettere glemt, letter ud af glemslen. Cykelpigen på Rådhuspladsen. Og hendes gående (begge), med paraply, frakke og myndehund (den ene), med k huset (som er opkaldt efter kaffeerstatningen med korn og chik der drik's" fra 1834 til man i 1983 holdt op med at drikke den s var solskin eller regn. Hvilken vidunderlig idé, som Einar Utzo Efter sigende ville det koste en bondegård at reparere det, så nu lationen/ hvad vi nu vil kalde det, er blevet stationær. Og har n neren gerne beklage. Og sende en lille bøn til en eller anden (S at få gang i pigerne. Når nu vi gerne vil kendes som Cykelbyer Ikke en kvindestatue, der er inadvent, drømmende, passiv (som I fuld fart og bevægelse, både i sol og regn. På vej ud, til fods e ebb

PENDLEREN:

Astrid har altid cyklet. Fra hun var helt lille, og skolegangen lå 7 kilometer væk. I starten fulgt af farmand, senere alene. Også selvom afstanden nu var 12 km. Da hun fyldte 18 år, var farfar parat til at ville give hende sin gamle bil. Som hun, efter dybe overvejelser, takkede Nej tak til. Hun vidste, at så ville hun, på dage med regn og rusk, ty til den nemme løsning. Som hurtigt ville brede sig til de gode dage også. For vel er der dage, hvor vi har lyst til de nemme løsninger. Også som inkarneret cyklister. Og hun har stadig brug for cykelturene. Både fysisk, men også mentalt. "Efter en travl dag på kontoret, med mange møder, har jeg brug for at røre mig, blive blæst igennem og få dagens stress ud. Gennemtænke dagens oplevelser." Så Astrid holder fast ved sin beslutning om ikke at blive bilist. Også efter hun, som en af de første, i 2014 flyttede ind på Margretholmen. Kørekortet får lov til at ruste. To cykler venter i parkeringskælderen. Den ene, en blå racercykel, bruger hun, når hun pendler de 18 km til arbejde. Den kommer

ikke over Inderhavnsbroen. "For at være helt ærlig, så er trafikken på Cykelbroen for langsom. Og for tæt," siger cykkelmyggen Astrid. Som i stedet tager havnebussen over til Esplanaden. Forår og efterår med bonussen, at det kan foregå, mens solen står op. Hun elsker de tidlige morgener, hvor Christianshavn- og byen-langsomt vågner. I ro og fred. Hun roser sin arbejdsplads for at gøre mulighederne optimale for cyklister. "Der er både aflåste cykel-bure, så ens gode cykel ikke forsvinder. Samt ditto -skabe, både til det måske våde, måske svedige cykeltøj og til det rene arbejdstøj. Der er brusebade, ja, selv gratis rene håndklæder. Det virker virkelig befordrende for lysten til at tage cyklen" (tippet gives hermed videre til andre arbejdspladser). Arbejdspladsen deltager også troligt i Cyklistforeningens Cykl til Arbejde-kampagner. Når hun tager hjem fra arbejdet, sker det ofte over Knippelbro. "Jeg oplever klart et skift, når jeg passerer broen. Så er jeg "kommet hjem". Så har jeg fri." Det er ikke den fornemmelse, hun havde, når hun passerede kommune-grænserne, da hun boede andre steder i byen. "Vandet gør helt klart en forskel. Den definerer ø-fornemmelsen." Ikke at hun har noget imod bydelens mange broer. "De er med til at forbinde". Og hun elsker fornemmelsen, når Inderbroen er oppe, og alle må vente. "Tiden går i stå", siger hun. "Den bliver langsom. Det passer ligesom til Christianshavn." Skal hun derimod blot "ned til Christianshavn", på indkøb eller café, så tager hun den almindelige røde cykel. Som også kan klare brostenene på de gamle gader. Da der for nogle år siden blev lavet en gallupundersøgelse, om brostenene burde skiftes ud, svarede hun et klart Nej. "Det hører med til charmen. Ikke alt skal være friseret og strømnet. Ulempen er selvfølgelig, når nogen cyklister i stedet bruger fortorvet - det generer de gående. Man kan jo bare trække, hvis man ikke vil cykle på brosten". Hun ser cyklingen som noget typisk dansk. Ikke mindst når hun sad på en bænk og kiggede på alle turisterne, der begejstrede, men tydeligt uvante, bevægede sig rundt på to hjul. Altså, for Corona. Mon de vil komme tilbage? I så fald er Astrid parat til atter at sidde og se hele verden komme på besøg. I verdens bedste bydel. Nede på Christianshavn. ebb

Hvad år var det nu du flyttede ind på Margretholmen?

for enden af cykelvejen, på den anden side af Kløvermarken, giver Cykelmyggen en hånd til den kollektive togtrafik samt den individuelle cykelform". foto ebb

" På Christiania spottes - naturligvis- en helt speciel art af cykel-familien". foto ebb

Hvem giver gratis cykelhjælp til virksomheder?

Danmark er en cykelnation, det ved vi alle. Og i København, der (bortset fra Valby Bakke) består af flade, nemme cykelstrækninger, er det klart, at cyklen er det oplagte mål for klimaneutral rugbrødsmotor. På Christianshavn har vi, med trængslen på Cykelbroen, et bevis lige for øjnene på, at vi er gode til at cykle. Men vi kan stadig blive bedre. Selv en kronprins-familie i Indre By har lært, at cyklen er eminent til transport af børn, indkøb og husdyr. Hos Bededamerne på Frederiksberg kan du oven i købet få en cykelrustvogn til den sidste færd i byen. Vi mangler dog stadig for alvor at indse, at cyklen også kan bruges til f. eks. varetransport og distribuering af materialer for både offentlige og private virksomheder. Det har Cykelvæksthuset, en underafdeling af Cyklistforbundet, i begyndelsen af januar 2021 fået en firårig statslig bevilling til at orientere både private og offentlige virksomheder om via individuel rådgivning, inspiration og sparring. Oven i købet helt gratis. Ikke kun om hvilke former for cykel, der kan være aktuelt (skal det være el- eller ej? Christianiacykel eller Longjohn?), hvordan man kan spare transporttid og slippe for problemer med bilparkering, men også til at hjælpe med at gøre virksomheden generelt mere mindet for cykling. F. eks. kan små forbedringer, som at indrette brusebade til cyklisterne eller opstille ventilerede tørreskabe til det våde cykeltøj, gøre at ansatte får lyst til at bruge cykelmuligheden, også i regn, slud, sommervarm eller større afstande. Vi er nogen, der har prøvet at være cyklister under arbejdsforhold, der ikke har haft hverken det ene eller det andet. Og ja, det tager lidt af cykelgejsten at stå på et lille toilet og klatvaske sig, før man ifører sig sit arbejdstøj. En mulighed for at kunne få reparation på arbejdspladsen vil for mange (22 % af adspurgte) også være motiverende for at cykle til og fra arbejde. Flere store virksomheder har allerede nyt godt af Cykelværkstedets hjælp. Team rengøring var et af Cykelværkstedets første cases til at gå ind for grøn energi (og et af deres ekstra bonus var også, at man nu kan ansætte folk, der ikke har kørekort). Siden har flere fulgt efter. Årstiderne er blevet hjulpet til at bringe firmafrugt ud på lacykel. I Teknik- og Miljøforvaltningen er parkeringsvagnernes biler skiftet ud med elcykler. Københavnske ciderproducent Decideret Cider udbringer nu på gule el-cykler. DR har sparet taxabonér, Jeudan sparer tid og penge ved at sende håndværkere, servicefolk o.a. rundt med cykler. Cykelvæksthuset er tænkt ud fra ønsket om en forbedring af den kollektive trafik. Transportminister Benny Engelbrecht, selvudvalgt "cyklistminister", er da også vildt begejstret. Både på vegne af den personlige sundhed hos cyklister (se INFO), men også på hele samfundets vegne, når vaner laves om og CO2 udslip formindskes. Og han ser optimistisk frem til 2022, hvor en grøn mobilitetsplan forventes at indgås som bred politisk aftale. Trine Stiig Mikkelsen, daglig leder af Cykelvæksthuset, (der, som Cyklistforbundet, bryster sig af at være en meget demokratisk organisation), pointerer, at der er hjælp at hente, uanset om man i en virksomhed er nybegynder i at tænke cykel-energi eller selv synes, man har godt styr på det. Gå blot ind på Cykelværkstedets hjemmeside og find kontaktoplysninger og mere viden. Det koster ikke noget at gøre. Men på sigt kan det give gevinst på alle hylder. e b b

P.S. Behøver vi at fortælle, at Christianshavneren mestendels uddeles af cyklister?

I N F O :

En ny undersøgelse fra Transportministeriet viser ikke blot at cykling øger sundheden, reducerer sygefravær og udgifter i sundhedsvæsenet, kræver en billigere infrastruktur end biler, men også at sundhedsgevinsten for fysisk aktivitet, som cykling, er næsten dobbelt så stor som inaktivitet. Både når det drejer sig om diabetes 2, risikoen for at dø af eller udvikle kræft eller udvikle hjertesygdomme. På samfundsplan spares der hele 8 kroner for hver cyklet kilometer. For el-cykler står den på 6 kr. Tænk på det, næste gang du sætter dig i sadlen. Blot 6 daglige km skal der til. Kropslig velvære, mentalt overskud og social kontakt øges desuden også. Og husk: der er faktisk mulighed for befordringsfradrag, hvis du har

" Tøvejr på Margretholmen- samt masser af cykler". ebb

nænd. Oftest konger. Cykler derimod skorter det på. Vel er der Arabien (den er desværre uskon, lettere rusten og uden mere gemt i dag, men alligevel. Det er hende, vi gerne vil trække søster/tvilling/veninde. 3 ½ m høje, 1 ton tunge, klædt i guld stole og cykel (den anden) tronedede de fra 1936 øverst på Richstori, der blev kendt under det mundrette motto "Det er Rich's, (slags). Skiftevis kom damerne ud til beskuelse, alt efter om det on-Frank fandt på. Lige indtil der gik kuk i maskineriet i 1996. u stikker kun cykelpigen næsen frygtstomt ud. Statuerne/ instal-mistet interaktionen med os, med vejret. Det vil Christianshav-Staten? En millionær fra Søkvæsthuset?), som vil poste penge i n/ Cykellandet, skulle vi så ikke se at få vores vartegn tilbage? n vores lille Havfrue). Men moderne udadvendte aktive kvinder, eller på cykel. Som mange af os andre, i disse nedlukningstider.

Christianshavns Beboerhus

MARTS 2021

Dronningensgade 34 / Tlf 32578818 ml. kl. 13.30-18.00 og 19.00-21.00 / www.beboerhus.dk
Åbent man - ons 13:00-23:00 / tors - lør 13:00-24:00. Facebook: Christianshavns Beboerhus

Bliv medlem

Selvom huset ikke er åbent for tiden, har vi stadig brug for din støtte. Beboerhuset drives af Beboerhusforeningen. Som medlem af Beboerhusforeningen har du mulighed for at være med til at betemme over Beboerhusets liv - hvad der skal ske, og hvordan det skal ske. Samtidig viser det kommunen, hvor stærkt et fællesskab og hus vi har.

Foreningen er en afgørende faktor i sikringen af Beboerhusets unikke konstruktion som foreningsdrevet kulturhus. Jo flere medlemmer vi er, jo stærkere står vi. Vi har med andre brug for dig for at bevare huset, som det er, ligesom det demokratiske fundament, Beboerhuset bygger på, også inkluderer dig.

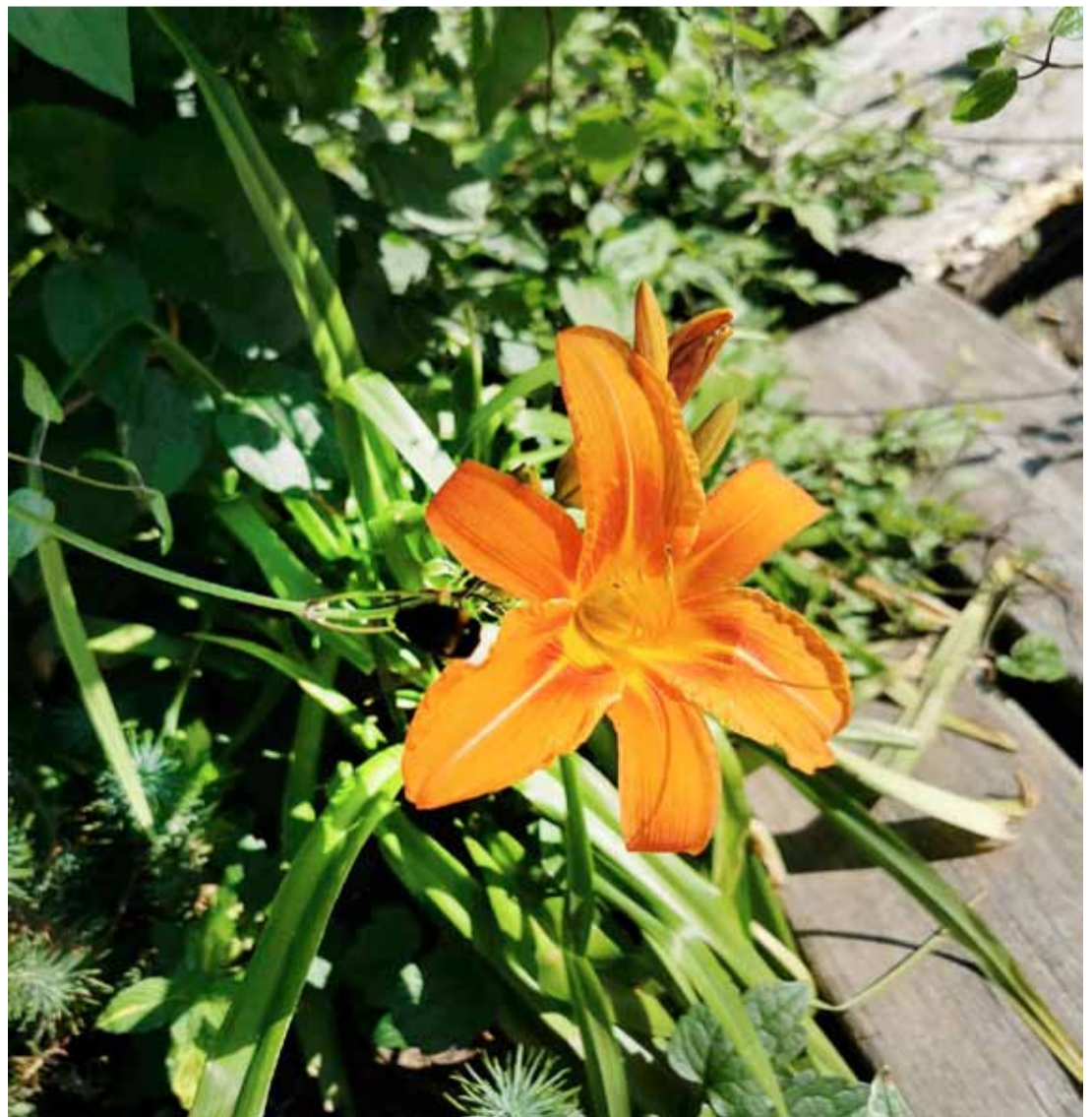
Så hvis du vil støtte op om Beboerhuset og have indflydelse på, hvordan det skal se ud i fremtiden, så bliv medlem af Beboerhusforeningen. Det koster 150 kr. pr. år for voksne, og 75 kr. pr. år for pensionister og studerende. www.beboerhus.dk/blivmedlem - linket er pt ikke aktivt, men vi arbejder på det!

Update fra Beboerhuset

Foråret - og en mulig genåbning - er på vej. Og vi glæder os som små børn til igen at opleve musikken, nærværet, fællesskabet - og mest af alt til at se jer! Når det er sagt, står kulturhusene efter al sandsynlighed til at blive nogle af de sidste til at få lov at genåbne, så vi må endnu væbne os med tålmodighed. Vi har selvfølgelig fuld forståelse for baggrunden og nødvendigheden af myndighedernes tiltag.

Men under stilheden, der endnu i denne tid præger vores ellers så levende hus, spirer drømme, idéer og planer for 2021. Vi ser frem til, det hele snart begynder at lysne og holder gejsten og fanen højt. Vi er med andre ord klar til igen at skabe rammerne om kultur, liv og mangfoldighed - med eller uden restriktioner - så snart situationen tillader det. Indtil da: pas godt på jer selv og hinanden og lad os glæde os til vi igen kan mødes.

Bliv aktivist

Den aktivistiske ånd lever stadig i dag. Aktivisme handler om at skabe forandring. Om lysten til at tage strukturerne, hverdagslivet og fællesskabet i egne hænder. Det er vigtigt at huske på, at Beboerhuset ikke bare er et hus, men en åben ramme for de drømme, vi har om forandring. Beboerhuset er nemlig ikke et kommunalt drevet hus, men vores helt eget. Et selvstyrende hus, et foreningsdrevet hus, dit hus!

Når det nu er dit hus, er det også dit ansvar at passe på det og være med til at skabe den særlige beboerhus ånd, som giver plads til så mange kulturbærende og kreative udfoldelser, på mange planer - store som små.

Vi har brug for dig, din energi og din hjælp for at kunne bevare huset, som det er; med en hyggelig cafe, et godt spisehus, gode værksteder, lokaler til alle slags formål, fede koncerter og masser af andre kulturarrangementer

Har du tid og overskud, har vi en masse forskellige opgaver, du kan hjælpe os med både i den daglige drift og til vores større arrangementer. Så giv en time eller lidt mere en gang om året, måneden, ugen eller dagen! Hjælp os med både at bevare og udvikle huset og få medindflydelse og tilhørsforhold gennem frivillig deltagelse. Kom ned i huset og tag en snak om dine ideer eller skriv til oline@beboerhus.dk

Faste aktiviteter

(Når vi altså åbner igen)

Bridge

Christianshavns Bridgeklub: Mandage kl. 18.30 - 22.15 i sæsonen (jan-april og sep-dec). www.christianshavnsbridge.dk

Cirkeldans

Torsdage i lige uger kl. 19:30 - 21:30
Deltagerbetaling: 40,- pr. gang.

Information: Randi og Carsten Michaëlis
<http://www.cirkeldans.dk>
e-mail: randi@carmic.dk / tlf.: 32 59 57 29

Croquis

Torsdag fra 19.00 - 21.00 i lokalet Transitten. Deltagergebyr 40 kr.

Medbring selv papir og tegnegrej; vi har tegnebræt. Holdet er uden underviser, men Beboerhuset sørger for at booke model. Ingen tilmelding, bare mød op!

La Boca tangosalon

Hver torsdag i salen fra 20.00 - 23.00.
Entré: 60 kr.

Begynderundervisning/Intro til argentinsk tango med Ann Berit Sourial og Gunner Svendsen: kl. 19-20 (Ingen tilmelding. kom med eller uden partner).
Pris: 60 kr. (eller 100 kr. inkl. entré til tangosalonen efterfølgende)

Lokaler m.m.

Lokaler i Beboerhuset bookes ved at ringe på tlf. 32578818 ml. 13.30 - 18.00 og 19.30 - 21.00.

Lejepriser: 10 kr. i timen for lokale + 15 pr. person i timen (ved undervisning/erhverv 20 kr. pr. person i timen).

Lokaler til fest

Ring på 32576242 mandag og onsdag mellem 13.00 - 17.30.

***Bemærk at ovenstående tider - såvel som husets åbningstider når vi engang åbner - fortsat kan ændre sig alt efter myndighedernes krav om lukketider i forbindelse med coronavirus.**

Vor Frelsers Kirke

BEMÆRK: Vi tager forbehold for ændringer i programmet, hvis corona-restriktionerne forlænges eller ændres. Tjek kirkens hjemmeside

Gudstjenester

Der er fortsat gudstjeneste om søndagen, men i en forkortet version og uden nadver. grundet de seneste corona-restriktioner.

Husk, at du altid er velkommen til at kontakte kirkens præster for en samtale. Find kontaktoplysninger på kirkens hjemmeside.

Kirkekontoret og kirkegårdskontoret er indtil videre kun åbent for personlig henvendelse efter forudgående aftale, men kan stadig kontaktes på telefon og email.

Natkirken i en corona-tid

Vi kan ikke holde Natkirken åben, som vi plejer, under de nuværende restriktioner, men vi åbner kirkerummet på en anden måde hver fredag aften med en andagt fra kl. 20-20.30. Andagten er en mulighed for sidde i det smukke kirkerum og finde ro i en krævende tid. Der vil være stilhed, bønner, tekster og refleksion ved en af kirkens præster, og organist Lars Sømod vil spille på orglet. Andagterne foregår midt i kirken, og man sidder på

de lukkede bænke med god afstand, sådan at vi passer godt på hinanden. Desuden har vores workshop-lærere i tegning og refleksionsskrivning lavet nogle øvelser, som du kan lave derhjemme, mens vi venter på at kunne holde workshops i kirken igen. Du finder øvelserne på kirkens hjemmeside via link fra forsiden. God fornøjelse!

Gudstjenesteoversigt

Fredag d. 5. marts
Aftenandagt kl. 20-21.30
v/ Rasmus Jensen

Søndag d. 7. marts
3. søndag i fasten
Højmesse kl. 10.30
v/ Susanne Møller Olsen

Fredag d. 12. marts
Aftenandagt kl. 20-21.30
v/ Susanne Møller Olsen

Lørdag d. 13. marts
Dåbsgudstjeneste kl. 10.30
v/ Rasmus Jensen

Søndag d. 14. marts
Midfaste
Højmesse kl. 10.30
v/ Rasmus Jensen

Fredag d. 19. marts
Aftenandagt kl. 20-21.30
v/ Rasmus Jensen

Lørdag d. 20. marts
Dåbsgudstjeneste kl. 10.30
v/ Finn Damgaard

Søndag d. 21. marts
Mariæ bebudelsesdag
Højmesse kl. 10.30
v/ Finn Damgaard

Fredag d. 26. marts
Aftenandagt kl. 20-21.30
v/ Finn Damgaard

Søndag d. 28. marts
Palmesøndag
Børne- og familiegudstjeneste kl. 10.30
v/ Susanne Møller Olsen

Indsamling til Folkekirkens Nødhjælp

Søndag d. 14. marts er der indsamling til Folkekirkens Nødhjælp, men i år bliver den digital pga. corona-situationen. Men du kan stadig hjælpe med at samle ind! Se kirkens hjemmeside for nærmere information om hvordan, eller kontakt indsamlingsleder Lene Trap-Lind på let@km.dk.

Klokkekoncert fra tårnet

På fredage kl. 15-15.30 er der koncerter på kirkens store koncertklokkespil. Koncerterne kan høres over hele Christianshavn, så lyt med fra gader og stræder.

Koncert med Jesper René søndag d. 21. marts kl. 20

Pianisten Jesper René turnerer året rundt over hele landet med et udvalgt, klassisk repertoire, men netop Johann Sebastian Bachs 'Goldberg-variationer' har René opført og studeret uaf-

brudt i årtier. Var Frelsers Kirkes nye flygel kommer i kyndige hænder, når vi fejrer gamle Bachs fødselsdag med en opførelse af de inderlige og virtuose variationer, som Glenn Gould for 50 år siden gjorde til hvermandseje på pladehylden.

Sandstensrenovering af Vor Frelsers Kirke

I begyndelsen af marts starter renoveringen af de 325 år gamle sandstensudmykninger på kirkens facade ud mod Dronningensgade. Renoveringen begynder med etablering af byggepladsen og opstilling af stillads (uge 9-11) efterfulgt af den egentlige renovering som Raadvad Stenhuggeri forestår (uge 12-26). Sandstenene, der kommer fra stenbruddet i Obernkirchener nær Hannover, hvorfra de oprindelige sten blev leveret i 1680'erne, tilhuges på Raadvad Stenhuggeris værksted i Nordsjælland og leveres færdighuggede på byggepladsen klar til montering.

Det husstandsomdelte kirkebladet erstattes af digitalt nyhedsbrev

Fra april udgiver Vor Frelsers Kirke et digitalt nyhedsbrev, hvor du vil få aktuelle nyheder fra kirken. Vi forventer, at nyhedsbrevet kommer en gang om måneden. Tilmeld dig på kirkens hjemmeside!

I løbet af februar er stilladset klatret stadigt højere op om Christians Kirkes tårn – heldigvis fornemmes Eigtveds smukke kirke stadig bag metalskelettet.

Foto: Gladsaxe Ny Stenhuggeri: Flemming Pless / Kirken, februar 2021: Jannie Elisa Fjordside

Christians Kirke

Gudstjenester

Husk, at du trygt kan komme til gudstjeneste i Christians Kirke – vi har god plads og passer godt på hinanden. Foretrækker du at følge gudstjenesten hjemmefra, streamer vi som udgangspunkt hver søndag. Ændringer kan forekomme – se hjemmesiden, www.christianskirke.dk. Du kan se de streamede tjenester på kirkens hjemmeside eller på Facebook: Christians Kirke i København. Vær opmærksom på, at de slettes kort efter live-sendingen. Søndag d. 7. marts 3. s. i Fasten

Højmesse v/ Pia Søltøft kl. 10.00
Søndag d. 14. marts
Midfaste
Højmesse v/ Flemming Pless kl. 10.00
Søndag d. 21. marts
Mariæ Bebudelsesdag
Højmesse v/ Flemming Pless kl. 10.00
Søndag d. 28. marts
Palmesøndag
Højmesse v/ Flemming Pless kl. 10.00

Andre aktiviteter

Ligesom for gudstjenester er kirken fortsat åben for kirkelige handlinger, mens alle andre aktiviteter er i bero endnu en rum tid. Vi henviser til www.christianskirke.dk, hvor vi man altid kan holde sig opdateret.

Stilladset er endeligt på plads – og kirkeporten genåbner

Der har været travlt på kirkepladsen for enden af Strandgade i februar. Håndværkere og stilladsarbejdere har arbejdet hårdt med næste etape af restaureringen af tårnets sandsten, og for at give dem arbejdsro og sikre færdslen på kirkepladsen har porten været lukket her i årets korteste måned. Besøg i krypten har hele tiden været muligt gennem indgangen i kirkehaven – og fra marts bliver det igen muligt for besøgende at kigge spontant inden for i kirken.

En hundredårs begivenhed

Som beskrevet i seneste nummer af Christianshavneren er de nye sandsten hentet i området Obernkirchen i Tyskland. Der er tale om

finkornede, gulliggrå sandsten, og de hører til gruppen af kiselbundne sandsten – og det er vi sådan set ganske glade for i Christians Kirke. Kisel er et hårdere materiale end kalk – og kiselbundne sandsten er derfor mere modstandsdygtige over for vind, vejr og forurening end sandsten, der fra naturens side er kittet sammen med kalk.

Overordnet set er sandsten et meget mere holdbart materiale, end mange tror. Ifølge Center for Bygningsbevaring vil der oftest gå mellem 100 og 200 år, før man kan konstatere forvitring i deres overflade.

Med andre ord er det sjældent begivenhed, Christians Kirke og kirkens naboer er vidne til disse år. Og selv om alle i Christians Kirke glæder sig til den tid, hvor kirketårnet igen kan knejse frit uden stillads, håber kirkens menighedsråd, at christianshavnerne fortsat nyder at komme i kirken, selv om den undergår en vaskeægte hundredårs makeover.

Tegningen viser, hvor den færdige sten skal placeres
Gladsaxe Ny Stenhuggeri: Flemming Pless / Kirken, februar 2021: Jannie Elisa Fjordside

Byggesagkyndig i Christians Kirkes menighedsråd, Lars Thede Anderskov, har lidt ekstra spørgsmål til en af de ansatte stenhuggere ved Gladsaxe Ny Stenhuggeri.

Gladsaxe Ny Stenhuggeri: Flemming Pless / Kirken, februar 2021: Jannie Elisa Fjordside

Lynetteholm – hørings svar

Der er kommet 837 hørings svar til etableringen af Lynetteholm. Der er mange forhold, der problematiseres i forbindelse med planerne for Lynetteholm. Overordnet kan de kategoriseres i 7 kategorier samt en diverse gruppe. Inden for hver kategori er der selvfølgelig nuanceforskelle i de enkelte indsigelser. I forbindelse med gennemgangen her er der anlagt en overordnet betragtning.

VVM-Redegørelsen

Der er en del indsigelser, der problematiserer selve VVM-redegørelsen. Nogle af indsigelserne går på, at betragtningerne i VVM-redegørelsen er meget overordnede og derfor ikke givet et retvisende indtryk af, hvad etableringen af øen vil betyde for bl.a. miljøet. Som et eksempel henvises der til, at der i VVM-redegørelsen står, at lastbilerne jo i forvejen kører til Nordhavn, så det vil ikke ændre noget at de fremadrettet skal køre til Lynetteholm. Dette på trods af at adgangsforholdene er meget forskellige i Nordhavn sammenlignet med Lynetteholm.

Det problematiseres også, at der på regeringens hjemmeside er en beskrivelse af et udviklingsprojekt i København. Dette projekt består af 3 dele: nemlig en metrolinje, en havnetunnel fra Nordhavn, samt etablering af Lynetteholm. VVM-redegørelsen beskriver kun effekterne ved etablering af selve øen. Der er således ikke en samlet vurdering af, hvad de 3 projekter til sam-

men kommer til at betyde for miljøet. Endvidere indeholder VVM-redegørelsen kun selve etableringen af øen og ikke en vurdering af, hvad etablering af boligerne osv. på øen betyder for miljøet. Dette er, som det beskrives i indsigelser, faktisk i strid med EU-reglerne. Det har betydet, at klimabevægelsen har klaget til EU.

Lastbiltransport af jord til Lynetteholm

Af VVM-redegørelsen fremgår det, at Knippelsbro og Langebro vil være de veje, som lastbilerne hovedsagelig benytter til jordtransporten. Der er i VVM-redegørelsen ikke taget hensyn til, at Københavns Kommune har meldt ud, at Langebro skal repareres fra 2021 til 2025, og at ikke alle vejbaner vil være åbne i denne periode. Københavns Kommune forventer ekstra kø i myldretiden, samt at nogle bilister vil vælge andre ruter – herunder Knippelsbro. I redegørelsen tages der ikke hensyn til, hvilken effekt de ekstra lastbiler vil have på transporttiden for pendlere i biler. Der tages endvidere ikke hensyn til, hvilken effekt det vil have på den offentlige transport (busser), der benytter disse 2 broer. Endelig tages der ikke hensyn til Klima- og miljøbelastningen fra lastbilerne, mens de holder i kø på de 2 broer. Der er også en del indsigelser mod, at VVM-rapporten mener, at trafiksikkerheden ikke vil blive påvirket med de mange lastbiler.

Spildevandsledninger

Der er voldsomme protester fra mange omegnskommuner. Problemet er, at alle disse kommuner sender deres spildevand til rensningsanlægget Lynetten. Hvis Lynetteholm bliver etableret, så betyder det, at spildevandsledningerne skal enten forstærkes eller flyttes. Dette løber op i mindst 600 Mio kr., som omegnskommunerne skal betale, for at København kan etablere Lynetteholm. Det er de stærkt utilfredse med.

Boliger

Indsigelserne går på, at der i øjeblikket bygges en letbane omkring København. Alle de kommuner, som letbanen vil løbe igennem, har planlagt massive boligbyggerier tæt på letbanen. Antallet af planlagte boliger på Lynetteholm er ikke koordineret med de boliger, der bygges langs letbanen. Vil der være købere til alle disse boliger?

Effekten på Øresund

Der er en del indsigelser i denne kategori. Den mest alvorlige er fra Sverige. Lenstyrelsen i Skåne er ret negativ. De finder slet ikke VVM-redegørelsen retvisende og mener ikke, at konsekvenserne ved at etablere øen er belyst. Lynetteholm vil stort set fylde Kongedybet og dermed mindske vandgennemstrømningen i Øresund. Det betyder bl.a., at tilførelsen af saltvand til Øresund vil mindskes med 0,23%. Dette

vil have alvorlige konsekvenser for den flora og fauna, der i dag er i Østersøen. De påpeger endvidere, at alene det, at havbunden forsvinder under øen, er et stort problem. I VVM-rapporten fremgår det også, at ålegræsset, der i dag vokser ved Trekroner og i Københavns havn, vil forsvinde. Desuden vil en del af det, der vokser ved Middgrund, forsvinde. Dette er et problem, dels fordi det er i strid med EU's biodiversitets strategi, dels fordi ålegræs er et meget vigtigt element i klimaforbudringerne. Ålegræs er bl.a. rigtig god til at optage CO2. Svenskerne betragter dette med stor alvor, da ålegræs i Sverige er kategoriseret som "sårbar".

Margrethe-holms Havn (Sejlklubben Lynetten)

Havnen bevares, men klubben er meget bekymret for, om sejlerne overhovedet kan komme ud at sejle, når de måtte ønske det. De har derfor foreslået, at der laves en akvædukt, som de kan benytte i stedet for en bro, som bilerne skal benytte.

Københavns historie og image som havneby ødelægges

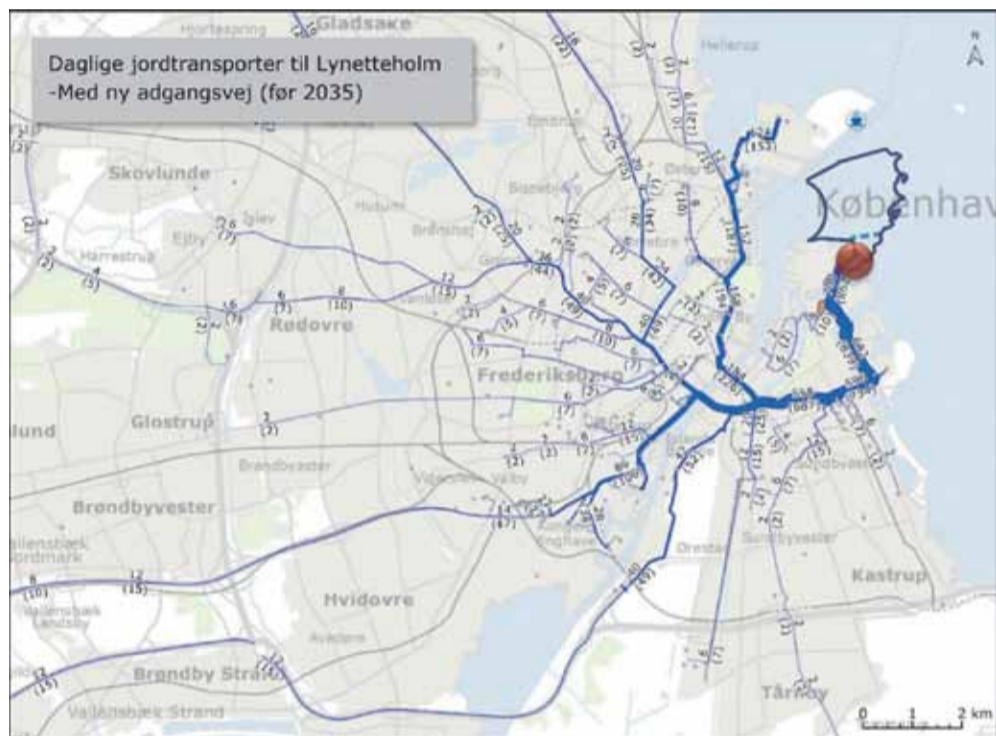
Der er en del bekymringer om, at København

forvandles til en kanalby som Amsterdam i stedet for at være en egentlig havneby. Etableringen af Lynetteholm vil gøre havnen til en indsø, påpeges det.

Diverse

Det påpeges fra flere sider, at der findes bedre og billigere løsninger til at stormflodssikre København end at etablere Lynetteholmen. Det er også blevet påpeget, at bytilvæksten i hovedstadsregionen de næste 30 år udelukkende skal ske i Københavns Kommune, hvis Lynetteholm etableres.

Tekst: Henning

Kilde: VVM-rapporten om Lynetteholm. Jordtransport for 2035

tandlægerne

CHRISTIANSHAVN

LONE LANGE | JENS THIEL
 DRONNINGENSGADE 48, 1.SAL
 1420 KØBENHAVN K

KONTAKT@LONELANGE.DK | KONTAKT@JENSTAND.DK
 TELEFON 3257 0019 | WWW.GLDSMIL.DK

Kig godt på billedet her. For det vil muligvis snart forandre sig. Det er nemlig lige her, at vejen skal munde ud i en bro. Den vej, som skal lade 30 lastbiler i timen føre jord til Københavns nye ø. Broen skal kun kunne åbnes få gange i døgnet, hvilket Bådsejere i Lynettehavnen er mere end en smule irriterede over. Men indtil videre: nyd synet af den åbne havn. ebb

Pressemeddelelse fra News Øresund

Länsstyrelsen i Skåne modsætter sig byggeriet af Lynetteholmen: fordelene opvejer ikke ulemperne

Länsstyrelsen i Skåne modsætter sig planerne om at anlægge en kunstig ø, Lynetteholmen, udenfor København, som skal kunne huse 35.000 indbyggere. De miljømæssige fordele med øen, at beskytte København mod fremtidige klimaforandringer, opvejer ikke ulemperne i form af mindsket vandtilstrømning og at Øresund forurenes når jordmasser bliver lagt i vandet, anser Länsstyrelsen. Et forslag om at anlægge Lynetteholmen skal præsenteres i Folketinget i april, ifølge TV2 Lorry.

Svenske myndigheder har nu afgivet høringssvar på den danske miljøkonsekvensrapport (VVM-redegørelse), som er blevet udarbejdet i forbindelse med planerne om at anlægge en ny kunstig ø, Lynetteholmen, udenfor København. Ifølge den svenske myndighed Länsstyrelsen i Skåne er der brug for kompletterende undersøgelser for at kunne vurdere projektets påvirkning på vandet i Øresund og på de svenske og danske Natura 2000-områder, så som Falsterbo-halvøen i det sydlige Skåne og Saltholm. Länsstyrelsen anser derfor, at projektets samtlige effekter bør vurderes i en fælles miljøkonsekvensrapport, og nævner blandt andet udvindingen af sand ved Kriegers Flak, der skal bruges til anlæg af perimenter til Lynetteholmen, ikke er medtaget.

Länsstyrelsen skriver øverst i sit høringssvar at de modsætter sig at give tilladelse til at anlægge Lynetteholmen.

En miljøkonsekvensrap-

Trussel mod vigtige naturområder

port, eller VVM-redegørelse som det også hedder, er en vurdering af de miljøkonsekvenser som et projekt kan forventes at have. Hovedargumenterne som bliver fremført af Länsstyrelsen, er vurderingen af effekterne for sedimentering og forurening som kan opstå når overskudsgrunden dumpes i havet, er for lav i den danske miljøkonsekvensrapport, og at spredningen videre ud i havet kan påvirke nærliggende områder som er vigtige for dyre- og planteliv. Ifølge Länsstyrelsen opstår sedimentering i et andet og tredje led, som ikke er medtaget i beregningerne. Desuden vil udformningen af den 280 hektar store ø, kunne resultere i nedsat vandgennemstrømning i Øresund svarende til 0,25 procent af den totale gennemstrømning. Dermed vil Østersøen, som allerede

har problemer med lavt iltniveau i vandet, blive påvirket negativt, mener Länsstyrelsen. Derudover fremhæves det, at ø-byggeriet kan lede til tab af store marine habitat samt til udbredt svind af ålegræs, som anses være vigtigt for fiskenes forplantning.

I den danske miljøkonsekvensrapport er der taget højde for en mindskning af vandgennemstrømningen, men der argumenteres for at de fremtidige stigende vandstande vil kompensere for den påvirkning som Lynetteholmen kan have på vandgennemstrømningen til Østersøen. Länsstyrelsen mener, at effekterne skal ses i forhold til et alternativ, hvor Lynetteholmen slet ikke bliver anlagt, et såkaldt nul-alternativ.

Skal give plads til en metro og Østlig Ringvej

Lynetteholmen er en kunstig ø, som der er planer om

at anlægge i havneindløbet mellem Nordhavn og Refshaleøen. Jordmasserne der skal bruges til at bygge bydelen skal komme fra store anlægsprojekter i hovedstadsområdet, blandt andet fra metrobyggeriet. Arbejdet med konstruktion af Lynetteholmens afgrænsning forventes at gå i gang under 2021 og pågå til 2024, mens arbejdet med at udfylde området med jord forventes at starte 2023. Der er også planer om to store infrastrukturprojekter i forbindelse med øen, dels en ny Østlig Ringvej og en ny metrolinje.

Malmø kommune har også afgivet høringssvar og skriver i dette, at kommunen frem for alt ser Lynetteholmen som en vigtig ny bydel, der skal fremme væksten i regionen og muliggøre kommende infrastrukturprojekter. Blandt andet har Malmø, sammen med Københavns Kommune, planer om en Øresundsmetro mellem de to byer som skal kobles

til Lynetteholmen på den danske side. Malmø kommune anser derimod, at der er brug for tiltag, som kan mindske CO2-udledningen i forbindelse med at Lynetteholmen anlægges. Ifølge beregninger vil byggeriet indebære CO2-udledning svarende til cirka 350.000 ton, cirka en procent af den samlede danske udledning i 2018.

Danske miljøorganisationer har kritiseret projektet

TV2 Lorry skriver, at projektet med at bygge Lynetteholmen også tidligere er blevet mødt med kritik fra miljøorganisationer på den danske side. Kritikken har blandt andet handlet om at miljøkonsekvenserne for projektet burde blive behandlet samlet. For eksempel er de fremtidige planer om en Østlig Ringvej og en metrolinje ikke medtaget

i beregningerne, hvilket ifølge miljøorganisationerne strider mod EU-retten og de får medhold af en dansk professor i miljøret, som TV2 Lorry har lavet et interview med.

Planerne om at bygge Lynetteholmen blev præsenteret i 2018 af daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) og daværende overborgmester i København Frank Jensen (S). I august 2020 indgik et flertal af partierne på Københavns Rådhus en aftale om den videre udvikling af øen samt en metro og Østlig Ringvej. Det indledende anlægsarbejde er planlagt til at gå i gang i sommer, hvis planerne bliver vedtaget. Høringsperioden for miljøkonsekvensrapporten er nu afsluttet og et lovforslag om at anlægge Lynetteholmen skal fremlægges i Folketinget i marts eller april, oplyser TV2 Lorry. (News Øresund)

SAMARBEJDE OM REFSHALEVEJ OG STORMFLODSBESKYTTELSE

Refshalevej har været et smertensbarn i mange år. Især hvad angår vedligeholdelse, problemer med parkering, og nu også med flere oversvømmelser fremover. Københavns Kommune mener vist, at det sidste vil blive løst, når den planlagte Lynetteholm en gang er bygget færdig - om 20, 30 eller 50 år??

Vi har brug for løsninger NU! Og det handler ikke kun om Refshalevej, men HELE Christianshavn!

På Christiania har vi arbejdet med flere mulige foranstaltninger imod stormflodsødelæggelser. En 'stormflodsgruppe' er kommet med et projekt, der kan realiseres hurtigt, med flere lave beskyttelsesmure ind

imod fristaden, og vi har også foreslået, at kommunens planer om en restaurering med tilhørende cykelsti mod kanalsiden også skal indbefatte en hævet barriere mod vandet.

Men så kommer fredningsmyndighederne og siger, at det må man ikke... denne vej er historisk og skal helst genskabes som på militærets tid. Der er vist nogen for hvem oversvømmelser er noget alle her kan leve fint med (ud over hvad det kan komme til at koste staten, kommunen, borgerne og forsikringsselskaberne... mange millioner...).

Onsdag d. 24. februar havde vi fra Christianias

side fået taletid i starten af Lokaludvalgets møde (der foregik virtuelt). Det var en fin oplevelse, der pegede fremad mod mere samarbejde om dette alvorlige fremtidsproblem. Bare lidt ærgerligt at vi, der også fulgte mødets senere punkter, ikke fik muligheder for at komme med kommentarer, når der på Lokaludvalgsmødet kom direkte fejlagtige indlæg.

Mødet pegede i hvert fald fremad på en god måde. Vi behøver hinanden, når der skal lægges pres på politikere og bevilgende myndigheder. Tak for tilliden!

Nils Vest, christianit og filminstruktør

BYGGETEKNIISK RÅDGIVNING

til jeres renoveringsprojekt

Kvalitet
siden
1974

Bang & Beenfeldt A/S er Christianshavns lokale rådgivende ingeniørfirma med mere end 45 års erfaring. Vi har specialiseret os inden for renovering af andelsbolig- og ejerforeninger, men vi hjælper også med mindre privatprojekter.

Går I med bygge- eller renoveringstanker, så kontakt os i dag og hør om jeres muligheder for at få en uvildig rådgiver med på sidelinjen.

Bang & Beenfeldt A/S
info@bangbeen.dk
Tlf. 32 57 82 50

Langebrogade 6B, 4.
1411 København K
www.bangbeen.dk

Fotograf i Gadeplan

-Jeg har i mange år haft som mål at bo på Christianshavn. Jeg kommer senest fra Nørrebro og boede før det en årrække i Smørum med min eksmand. Vi købte en båd med bådplads på Christianshavn og tilbragte mange stunder i og omkring kanalerne, og derfra lærte jeg bydelen at kende og vidste det her var min drøm.

Forelskelsen i Christianshavn var dybtliggende: Vandet, de smukke huse, en ånd af noget særligt. Det trak.

Pernille Kaalund ser helt varm ud ved tanken og fortæller, at hun i 2014 fandt STEDET – et atelier i Overgaden Oven Vandet 54, der var ejet af en landskabsarkitekt. Efter flere konstruktive forhandlinger, blev lokalet Pernilles og her har hun etableret sig med sit fotostudie og hund. Først Karla, og nu med efterfølgeren Irma, som også er vild med gåturene i det inspirerende lokalmiljø.

Landsby i byen

-Christianshavn er for mig en landsby i byen med en tydelig identitet i kraft af områdets historie: Bastionerne, Volden, bygningerne, havnen og de mange skibe.

Man er ikke i tvivl om, at vi her er en del af historien og det prøver jeg at gengive i mine fotos, fortæller Pernille. Hun understreger, at hun personligt også er glad for den bredde i beboersammensætningen, hun finder på Christianshavn.

- Nogle er mere velhavende end andre, andre er studerende og så er der også mange, som har boet her i mange år og holder fast i deres livsstil. Så vi møder både den tidligere villaejer fra det nordlige København til den tidligere B&W-medarbejder. Måske med en kølig pilsner på bolværket, et solskinshjørne med kaffe og venindesnak. Alt sammen noget, som vi lader os inspirere af. Jeg oplever stor rummelighed og interesse for hinanden, siger Pernille, som med sit studies beliggenhed lige ud til gaden får mange henvendelser og hyggesnakker med forbipasserende.

En bog om miljøet

Det er den ånd, som stadig binder Christianshavn sammen, og som Pernille i øvrigt har skildret i sin fotobog 'Christianshavn- Verden shav udenfor vinduet'. Bogen udkom i 2018 og Pernille tog en række indledende

samtaler med bl.a. Lokaludvalget Christianshavn og en række enkeltpersoner, før hun gik i gang med foto- og portrætbogen.

-Ingen andre havde lavet en tilsvarende bog og jeg synes bare, at det var så oplagt. Jeg gik lidt forsigtigt til værks, for jeg var jo en tilflytter. Men jeg oplevede, at det var en fordel at være ny og upartisk i forhold til at skildre det miljø, som så mange kender. Og for mig blev bogen en personlig succes, siger Pernille.

Om Pernille:

Pernille Kaalund er 52 år og udlært fotograf.

Hun var i mesterlære i Danmarks Radios Børn- og Ungeafdeling under blandt andet den navnkundige leder Mogens Vemmer, der var med til at gøre det danske børnefernseverdenskendt.

Pernille Kaalund og hunden Irma, en halvt år gammel Bichon Havanaise, i hyggelshjørnet i atelieret.

Hvad skal vi læse, mens Covid19 & Co lægger bånd på os?

I skrivende stund ser jeg på bibliotekets triste besked om lukning til og med 28/2. I læsende stund ser du forhåbentlig en velkomst under betryggende forhold. Lige nu er vi henvist til med venner og bekendte at sende bøger i kredsløb, til at raide storskaldsskurene for kasserede bøger (og DVD'er) og måske i desperation nethandle, til reolen brister.

Mon ikke de fleste har læst kriminalromaner nok nu under anden nedlukning? Der er ellers mange gode for tiden. Få idéer fra dem, du kender, eller fra bibliotekers og forlags hjemmesider. Som Christianshavner må man læse Michael Katz Krefelds krimier med en hovedperson, der er hjemhørende her. Også engelske Elly Griffiths serie om arkæologen Ruth leverer en forfriskende anderledes vinkel på hovedperson og genre.

Og så er der jo altid Dostojevskijs "Forbrydelse og straf". Storslået værk og så grusom læsning at man kun med lettelse kan se op fra siderne og glæde sig over, at man i det mindste ikke har begået mord. Ifølge Mette Frederiksen har man jo ligefrem frelst liv. Det er en god tanke.

Vi bliver på Christianshavn med Jens Andersens bog "Kim Larsen. Mine unge år", og den kan kun lette humøret, især hvis man sætter sit eget sound track til imens. Dernæst går vi til Christianshavn rundt efter Kristian Hvidts "Malerkunst på Christianshavn" for at bese motiverne ved selvsyn.

På hjemmesiden for Christianshavns Lokalhistoriske forening og arkiv: Lokal-<https://www.chrarkiv.dk/se-lyt/litteratur-om-christianshavn/> findes en liste over bøger om vores bydel.

Rigtig mange har sat sig for at læse de klassikere, de aldrig fik læst – og rigtig mange har opdaget, hvorfor de ikke fik dem læst. Der er usigeligt mange ord i Prousts "På sporet af den tabte tid". Tag det fra én, der har læst samtlige bind, bare fordi jeg arvede dem. Jeg nød faktisk at læse dem, men det regnede altså også konstant den sommerferie.

Med børn er tegneserien "Valhalla" tegnet af Peter Madsen en gave til hygge og højtlesning. Kronen på værket er Villy Sørensens "Ragnarok", som er egnet til højtlesning for hele familien. Det samme gælder Astrid Lindgrens børnebøger fra idyl i Bulderby og Vimmerby til livets alvor i "Mio, min Mio" og "Brødrene Løvehjerte". Ole Lund Kirkegaards univers har også stor appel til både børn og voksne. Der er i det hele taget så mange gode danske børnebøger.

Trang til eskapisme? Jeg advarer mod læsning af rejsebøger, det er for smertefuldt for folk, der elsker fjerne himmelstrøg. Grib hellere til Thoreaus "Livet i skovene. Walden." om at bo som (næsten) selvforsynende i selvbygget bjælkehytte og send en kærlig hilsen til Mette Mortensen fra "Alene i vildmarken". Det er sjovere at læse om og se på, end det

er at være der. Men uden tvivl et eventyr på mange planer. Man bliver så glad for sin radiator. Rebanks "Fårehyrernes dagbog" er en nydelse, især når man ikke selv skal tilse fårene i en snestorm. Andrea Hejlskov kan tale med om livet i (de svenske) skove: møgbesværligt, siger hun syv år efter. Læs hendes bog "Den store flugt" og bliv glad for strøm og rindende vand.

Læs Helle Helles "BOB" og følg en mand i et næsten coronalignende tomrum, læs gerne passager højt, for dér kommer sproget til sin ret. Nyd rim og rytme. Læs Stine Pilgaard's "Meter i sekundet" og træk på smilebåndet, Anne Lise Marstrand-Jørgensens "Margrete I" og gå bagud i tid, gys med Olga Ravn over fødselsdepression i "Mit arbejde", forsøg at opdyrke heden med Ida Jessen i "Kaptajnen og Barbara", og bliv klogere på nazismens tid med Kirsten Thorup i "Indtil vanvid, indtil døden". Læs, læs, læs og fortab dig i andre universer. Her er nok at lade op på.

Så er der alle de andre fantastiske bøger, som jeg ikke har omtalt. Det blev blot til dette tilfældige udpluk af skønlitteratur. Faglitteraturen næsten ufortalt.

Tekst og foto: Susanne

En af Christianshavns havnebusser får sig en isklump som anker i vinterkulden, ebb

Galleri Naif

Årets største udstilling
"Naivisterne 2021"

Hej alle,

vi er rigtig glade for den gradvise genåbning af samfundet fra den 1. marts.

Vi har oplevet, at mange af vores kunder ville gerne besøge galleriet, men har undladt besøget p.g.a. corona restriktionerne.

Det skulle være ærgerligt, at en så fantastisk udstilling som "Naivisterne 2021" sluttede allerede den 27. februar.

Derfor har vi valgt at forlænge udstillingen "Naivisterne 2021" med to uger - til og med den **14 marts 2021**.

og dermed at give mulighed til flere at besøge galleriet og opleve de fantastiske malerier live.

Galleriet vil være åbent alle dage inklusive søndage fra kl. 11 til 17.

Vinderen af "Publikumsprisen 2021" offentliggøres den 14 marts 2021.

Med glade og optimistiske forårshilsner fra Bryggen.

Vi ses i galleriet.

GLARMESTER

G. Madsen & Sønner A/S
Dronningensgade 55
Tlf. 32576080
Mand.-fred. 8-16.30

Filial:
Kongevejen 11
Tlf. 32 53 61 60

Termoruder
Reparationer
Forsatsruder
Tilskæring af glas
Indramning
Spejle
Opspænding af plakater
Ventilatorer
Aluminiumsfacader
Hærdet glas døre
Skafor Godkendt

Mand.-fred. 10-16.30
Lørdag 10-13.00

**Alt i glarmesterarbejde
FORLANG TILBUD**

Biltlf: 40 13 76 96 & 40 13 78 17

**BUTIKSRUDER PÅ LAGER
SKIFTERAMMER HAVES I ALLE MÅL**

EIFFEL BAR

aaben til 3 nat
Wildersgade 58
Tlf. 32 57 70 92
www.eiffelbar.dk

THIRION

— CHARCUTERIE & VINS —

**BELGISCHE
SPECIALITETER**

CHARCUTERIE
OST, ØL, CHOKOLADE

**FROKOST
TAKE AWAY**

Prinsessegade 50
Tlf. 30 50 42 31
www.thirion.dk

KRÆMMERHUSET

**Din Isenkræmmer
på Torvet**

**Dronningensgade 48
Christianshavns Torv
1420 K - Tlf. 3257 6841**

MOTORSHOP

AMAGERS ÆLDSTE VÆRKSTED

SERVICEVÆRKSTED

MALERVÆRKSTED • AIRCON SERVICE

SKADECENTER

OLIESKIFT • SPORING • BREMSER

KLARGØRING TIL SYN • M.M.

**VERMLANDSGADE 53, 2300 KØBENHAVN
KONTAKT OS PÅ 52 820 820**

Restaureringen af sandstensudsmykninger på Vor Frelzers Kirke starter i marts

Kirken

Vor Frelzers kirke på Christianshavn har i 325 år været et samlingspunkt og vartegn for Christianshavn. Den blev bygget i 1680'erne og blev indviet 19. april 1696. Arbejdet med at bygge kirken tog 14 år, og da hele bydelen er anlagt på opfyldt havbund, var selve funderingen af kirken et meget tidskrævende projekt. Kirkens arkitekt var kongens generalbygmester Lambert van Haven, der tegnede bygningen i 1682. Stilen er palladiansk-nederlandsk, hvor røde teglsten er sat på en velfunderet base af granit og med rige sandstensudsmykninger. Allerede i samtiden var kirkebyggeriet ambitiøst og kirken enorm, da den kunne rumme sognets indbyggere fire gange. Kirkens underfundige spir kom først til langt senere. Thurahs spir blev indviet i 1752.

Sandstensudsmykningerne

Nationalmuseets konserveringsfaglige kirkekon-sulent undersøgte kirkens udvendige udsmykninger i sandsten fra en skylift i december 2015 og maj 2016 sammen med stenhuggemester Stig Andersen fra Raadvad Stenhuggeri. Undersøgelsen viste at omfattende dele af kirkens sandstensudsmykning var i meget dårlig bevaringstilstand og restaureringsarbejdet derfor skulle igangsættes hurtigst muligt. I 2020 gennemførte menighedsrådet et forprojekt, som skulle give erfaringer med arbejds-metoder og processer.

Sandstensudsmykningerne er udført i sandsten fra Obernkirchener stenhuggeri nær Hannover. Stenbruddet er 325 år efter byggeriet af kirken stadigt aktivt og leverer sten i samme høje kvalitet som dem der kom til Christianshavn i 1680'erne. Stig Andersen fra Raadvad Sten-

huggeri fortæller ”De enkelte sandstensblokke, som vi har tilhugget på vores værksted i Nordsjælland, kan veje op til 500 kilo. De skal løftes 18 meter op, og placeres helt præcist, hvorefter de fastgøres med bronzeankre. Det er en fantastisk følelse når man betragter det færdige resultat, og ser, at den blok vi tilhuggede på værkstedet, passer fuldstændig præcist”.

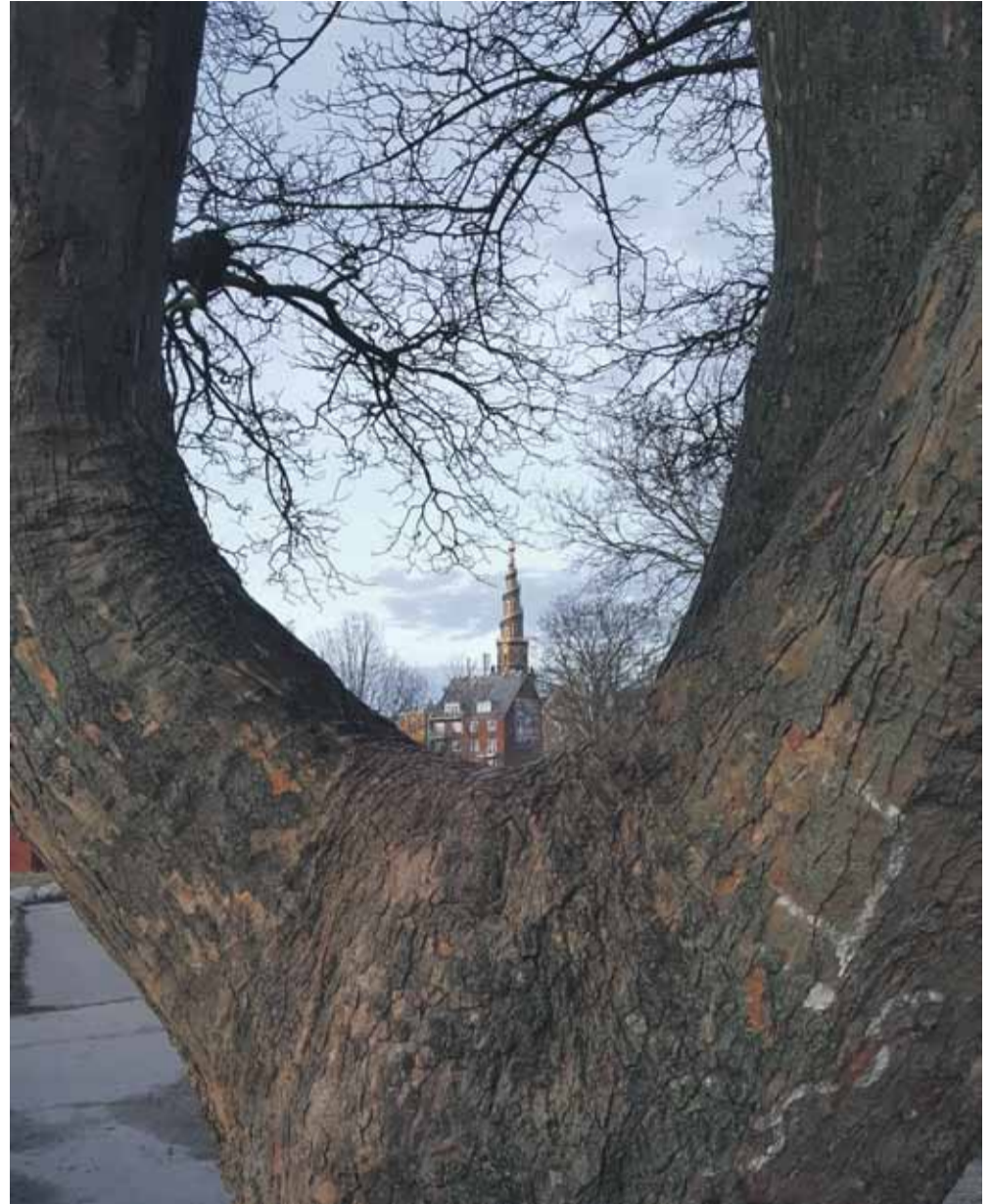
Hvor lang tid tager det?

Vor Frelzers Kirke grundplan er et græsk ligesidet kors med hjørnekapeller og et tårn, der rejser sig over indgangsportalen. Derfor er udskiftningen af sandstensudsmykningerne naturligt opdelt i 8 faser som udføres med én fase hvert år frem til 2028. Den første fase udføres fra april-juni 2021. ”Opdelingen af projektet i faser, er simpelthen nødvendigt af hensyn til kapaciteten hos stenbruddet og hos de stenhuggere der skal udføre den krævende opgave, på det kvalitetsniveau der kræves. Samtidig skal kirken kunne fungere som ramme om sognets liv, med dåb, konfirmation, vielser, bisættelser, natkirke, højmesser og det rige koncertliv under restaureringen” fortæller formand for menighedsrådet Lars Schou Pedersen.

Hvad koster det hele?

Det er svært at sige, hvad den endelige pris bliver på projekter der strækker sig over så mange år, når genstanden for restaureringen er en 325 år gammel bygning og ikke mindst når restaureringen skal ske med respekt for bygningens historie og i en kvalitet der matcher denne” fortsætter Lars Schou Pedersen. Foreløbig har Menighedsrådet afsat 30 mill. kroner til projektet, som skønnes at dække de første fire faser.

”Jeg er overbevist om, at de mange christianshav-

Vor Frelzers Kirke i en ny vinkel. Foto Gunvor

nere som hver dag passerer kirken vil glædes ved, at menighedsrådet med et restaureringsprojekt som dette, påtager sig ansvaret for den

bygningskulturarv som Vor Frelzers Kirke repræsenterer. Kirken har været et helt centralt bygningsværk på Christianshavn de seneste

325 år og bidrager til bydelens identitet. Samtidig er kirken en fantastisk ramme om et lokalt fællesskab” slutter administrationschef Kim

Havn og Hovedstad

For cirka 600 år siden angreb Hansestæderne København for at redde en stor flåde af ummelandsfarere, skibe der sejlede nord om Skagen fra de store havnebyer i Vesteuropa, fra kong Erik af Pommerns flåde med base i København, som blokerede Sundet.

Da de hanseatiske skibe kom til København kom det til kamp med de danske, som de danske vandt, da de med bedre kendskab til de lokale vande drev en del af skibene på grund, medens de andre trak sig tilbage. Netop da passerende fragtskibene Helsingør og fæstningen Krogen, og da de kom udfør København blev de ofre for kong Eriks flåde, der erobrede næste alle skibene.

Det var en alvorlig sag for Hansestæderne, der året efter sendte en ny flåde til København. Den kastede anker i Refshaledebet, men København kunne de ikke erobre. I stedet fyldte de en del skibe med sten og sænkede dem i indsejlingerne til København. Spærringerne var dog ikke fuldkomne, og danske skibe passerede dem og genvandt søherredømmet i Øresund.

Så gik cirka sekshundrede år.

Forud for opførelsen af Operaen i Københavns Havn fandt arkæologer i 2001 tre skibsvrag fra middelalderen, sandsynligvis sænket forsætligt i 1428, hvor Hansæen sænkede først ti skibe og siden 38 store og

små skibe ved Refshaleøen. I de efterfølgende søslag blev der for første gang brugt kanoner i et søslag på dansk territorium. I forbindelse med udgravningen fandt man blandt andet blykugler og en kanonkugle af granit ved vrage.

Til det nye Københavns Museum

Nu er vrage af et af skibene - en 13 meter lang skude - forsigtigt blevet løftet ind på Københavns Museum, hvor den vil få en central placering i udstillingen "Havn og Hovedstad", og blive en del af den faste udstilling, der fortæller historien om havnens historie. Det har taget årevis at

konservere skuden, der nu er ankommet fra Nationalmuseets Bevaringsafdeling i Brede til Københavns Museum. Her er alle 100 dele nænsomt løftet ud af flyttebilen og ind til udstillingsrummet, hvor skibstræet får tid til at vænne sig til sine nye omgivelser.

Siden bliver skuden gjort klar til at blive udstillet for første gang. I udstillingsrummet vil skuden blive vist som den blev fundet ved den arkæologiske udgravning, men også genoplivet gennem både en folbar model og digital visualisering af dens oprindelige udseende.

Søslagene og afspærringen er en vigtig del af Københavns udvikling fra købstad til hovedstad, der

både omfattede opførelsen af Københavns Slot, udviklingen af byen til kongelig residensstad og sæde for rigets administration, sikring af byens handel og forstærkning af dens befæstning. I 1430'erne ses byens navn "Kupenave" første gang, skrevet af en omrejsende italiener ved navn Laskarios Kanavos.

Og i 1429 indførte kong Erik den øresundstold, som hanseaterne med deres flådeindsatser havde søgt at forhindre. Den holdt til 1857.

Og på grund af den nuværende coronapandemi er museet foreløbig lukket men vil blive åbnet så snart som muligt.

owu

Lokalhistorisk Take Away

Vagthuset er åbent for afhentning af gratis lokalhistoriske blade, postkort og billedlotterier. Desuden salg af bøger om Christianshavn.

Alt sammen udenfor huset, lørdage i marts kl. 13-15.

Asbjørn Kaasgaard

En ulv skuer ud over Lynettehavns frosne vande, ebb

Skolen for Tai Chi Chuan
Christiania
Siden 1984
Qi gong og Tai chi for
begyndere og øvede

Lars Ewé, tlf. 20 84 87 12
www.energivaerkstedet.eu

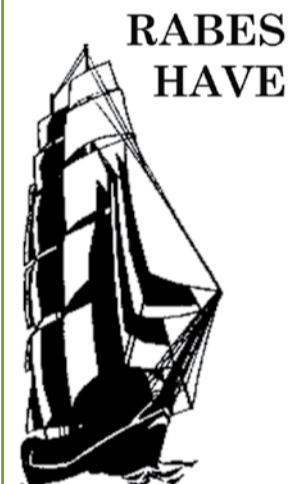
DIT LOKALE BYGGEMARKED

Fabriksområdet 56
Christiania

Telefon 32 54 79 24

Åbningstider:
man 12-18,
tir-fre 9-18, lør 10-18,
søn 11-18

CHRISTIANIA BILFRI BY
Følg os på Facebook & Instagram

Tlf.: 3257 3417

Åbent
Onsdag-Søndag 11-20
Køkken 12-16

Frisør

OZON

Peter Thorup Dronningensgade 45

32 54 58 60

Hæle Baren

CHRISTIANSHAVN

Skoreparationer - Læder arbejde - Nøgle kopiering - Gravering - Alt i skopleje
Strandgade 38 kld 1401 Kbh K.
Tlf: 53631379 Email: hælebarenchristianshavn@gmail.com
Find os på www.hælebaren.dk eller Facebook Hælebaren Christianshavn

Gratis advokatvagt

Sted:
Kulturhuset Islands Brygge

Tid:
Mellem kl 17-18.
Den første tirsdag i hver måned

Spørgsmål:
Advokat Karin Øhlschlæger (tlf 60165924)
Advokat fm. Mai-Britt L. Friis (tlf 23203533)

BEGRAVELSESFORRETNINGEN
ISLANDS BRYGGE
DØGNVAGT 32 95 75 75

En smuk og værdig afsked
Aftale træffes gerne i Deres hjem

Allan Nielsen

Leifsgade 6 - 2300 København S
www.info-bedemand.dk
Email: bedemand@info-bedemand.dk

VVS installatør Jens Havn

Biltlf: 40846776
Fastnet: 32966776

Det stjålne barn.

Margrete har en lang historie med Christianshavn. Da hun som spæd ankom til Danmark skete det ved Nordatlantens Brygge. Og i dag går hun næsten hver dag hen over Christianshavns Torv. Og næsten hver dag reflekterer hun over sin sammenhørighed med de grønlandere, der befinder sig der. Om hvor imponerende deres livskraft er. Om hvor meget overskud de har, på trods af, at de har haft et hårdt liv. ”De trækker i mig”, fortæller hun. For Margrete er født på Grønland. Og selvom hun blev fjernet derfra som spæd, kalder hendes grønlandske gener på hende. Ikke kun, men også, når hun passerer Torvet. Det er ikke første gang Margrete fortæller sin historie. Men det er en historie, der fortjener at fortælles igen og igen. For det handler om kulturforskelle. Om hvordan en kultur/personer, som mener sig overlegen, kan begå overgreb på en kultur/personer, der ikke kan forsvare sig. I dette tilfælde handler det om en dansk imperialisme, der mellem ’50’erne og ’70’erne (og helt sikkert længere tilbage) tog for givet, at man kunne stjæle grønlandske børn. Under dække af at kalde det ”adoptere”, bevares, og med alle gode argumenter på plads. Man så det sikkert som en godgørenhed: børnene fik mulighed for et liv med materiel velstand, uddannelsesmuligheder. Men faktum er, at man stjål deres sprog, kultur, identitet, familie fra dem. Et tab, som mange ikke overvandt. Og samtidig mistede Grønland også stærke ressourcer ved at blive berøvet disse børn. Glem ikke det. Margrete husker det. Ikke med bitterhed (hun har brugt meget af sit liv på netop ikke at ville definere sig som offer): det er blot et faktum. Hendes- og mange andres.

Kulturelle sammenstød.

I Grønland eksisterer et begreb, der hedder ”gavebørn”: en grønlandsk familie kunne, traditionelt, give et barn til en anden familie, der måske ikke kunne få børn. For et par uden børn følte sig i Grønland som fattige. Af samme grund skete det også ofte, at et ægtepar, når det sidste barn i familien var flyttet hjemmefra, blev givet et spædbarn. Uanset omstændighederne tog man det for givet, at barnet ville blive ved med at se sin oprindelige familie. Det er både en grønlandsk tradition og nødvendighed, at man deler alting. ”Der er altid plads til en til grønlander”, fortæller hendes grønlandske familie smilende. Når en dansk familie derfor ville adoptere et grønlandsk barn, forstod man fra grønlandsk side ikke, at der ville være tale om et livsvarigt brud. Margrete blev ”solgt” et halvt år gammel til en dansk familie. Moderen Dina var som 21-årig reelt enlig mor, idet faderen, en dansk håndværker, havde måtte tage tilbage til Danmark. Da Dina efterfølgende gik rundt i Ilulissat og ledte efter datteren, fik adoptivforældrene fremskyndet adoptionen, så de kunne forlade Grønland med Margrete. At den biologiske danske far, kort efter de havde taget datteren til Danmark, kom til Grønland for at hente mor og kærlighedsbarn, øger tragediens omfang. Den grønlandske familie prøvede senere at finde hende, men da livet i Danmark blev præget af omskiftelighed (19 gange flyttede de de første 18 år) og mange nye efternavne, lykkedes dette ikke. ”Adoptanterne”, som Margrete med let skjult vrede kalder det danske ægtepar, blev hurtigt efter hjemkomsten til Danmark skilt, og moderen flyttede efterfølgende meget

rundt og fik nye ægtemænd. ”Den kvindelige adoptant” var psykisk ustabil, havde et stort pillemisbrug. Og slog barnet. ”Som man ofte gjorde i 50’erne ” forklarer Margrete (tænk blot på Spørge Jørgen, som ”fik smæk og blev lagt i seng” for at stille spørgsmål). Men tilføjer også ” De gjorde det sikkert begge, så godt de kunne. Med de magtede det ikke. De (og specielt den kvindelige part) skulle i virkeligheden ikke have haft lov til at have ansvar for så meget som et marsvin”. Margrete lærte hurtigt at holde hus. ”Jeg har aldrig været bange for at arbejde”, siger hun. Fra hun var 11 år skulle hun desuden både vaske trapper i en af ejendommene, hvor papfar nummer 3 var vicevært. Foruden at gå med aviser både før og efter skolegang. Pengene skulle afleveres hjemme. Intet under, at Margrete drømte om at være et forbyttet barn. At hun er dag ville blive fundet og reddet. Spurgte hun til sin oprindelse, var svaret blot, at hun var blevet solgt af sin mor for to pakker cigaretter, før denne døde af tb.

V i d e b e g æ r l i g h e d .

Folkeskolen kunne ikke give hende det, hun behøvede. Så hun søgte andre veje. Bibliotekerne opsøgte. Og da hun på et tidspunkt boede i nærheden af en af Københavns store antikvarier, blev hun gode venner med den ældre ejer. Og fik efterhånden en udtalt aftale om, at hun altid kunne komme ned og bytte en bog til en anden. Der var bøger fra kælder til loft. Margrete fik ikke læst dem alle, men dog rigtig mange. Verden begyndte at tage form for hende. Også a-tagejobbet, af bl.a. Information og Aftenberlingen, som Margrete begyndte at læse i smug som 14-årig, åbnede nye verdener

for hende. Videbegærlig blev hun i stand til at se nye muligheder. Og blev i stand til at argumentere imod sine ”adoptanter”. Da hun endnu en dag blev slået, så hun dem fast i øjnene og sagde: ” I har ingen juridisk ret til dette”. Det blev sidste gang, hun blev slået. Også fordi hun flyttede hjemmefra, efter at blive smidt ud af skolen (for at være nævnis? Margrete husker det ikke). Herefter fulgte mange forskellige job. Indtil hun på et tidspunkt mødte en mand fra en akademisk familie, flyttede sammen med ham og oplevede en tilværelse, hvor man ikke slog, men snakkede om tingene. Hun følte sig som en fisk i vandet (selvom det også var svært, fordi hun syntes, der var så meget, som hun ikke vidste). Sin store forbundethed med naturen gjorde, at hun med sin svigermor oplevede et stort følelsesmæssigt slægtskab.

Genforening.

Svigermoderen var ikke den første voksne, Margrete følte sig beslægtet med. Allerede som 4-årig vidste hun, efter mødet med sin elskede børnehavepædagog Frk. Sonja, at hun ville være pædagog, når hun blev stor. Og det var uddannelsen fra Småbørne-seminariet, der langt senere, i 1989, skulle blive nøglen til at blive genforenet med sin grønlandske kulturarv og familie. Som kontaktperson til en udviklingshæmmet grønlander tog hun med denne hjem. Ikke kun til Grønland, men netop til den by, som Margrete kom fra. Og da hun her forhørte sig om sine rødder, ja, så dukkede der pludselig en morbror op. Som kunne fortælle, at hun blev husket i byen og familien som ”det stjålne barn”. Snart var hun omgivet af ikke kun midnatssol, is, fjelde, men også onkler, koner, fætre, kusiner en masse. Og alle

så ud som hende. Ikke kun udseende, men også måder at tale, bevæge sig på gkendte hun. En overvældende oplevelse. Nu var hun endelig kommet hjem. Sin mor kom hun først til at møde et år senere. Mødet var ikke uden problemer. Moderen Dina holdt et billede af Margrete som baby i sit hjerte og i sin lomme. Og nu stod en voksen kvinde foran hende. Margrete havde på sin side svært ved at forstå, at det ikke havde været med moderens gode vilje, hun var blevet bortadopteret. De skulle først lære hinanden at kende. Og moderen begyndte at lære hende færdigheder, som er basale for livet i Grønland. Hvordan man skal gebærde sig overfor de halvville hunde f.eks. Da det gik op for Margrete, at hun kunne få omstødt sin adoption, selv i en høj alder, tog det lang tid for moderen at forstå, hvorfor det var en vigtigt at gøre. Men selvom hendes adoptanter for længst var døde, var det for Margrete vigtigt også lovligt at få papirer på en tvangsfjernelse fra den dysfunktionelle familie, som de danske myndigheder for længst burde have foretaget. En symbolsk handling, men med stor betydning. Som 66-årig, i 2015, fik Margrete besked fra Ankestyrelsen om, at adoptionsforholdet var ophævet. Det er en stor mærkedag i hendes liv. Få måneder efter døde moderen i Grønland. Margrete har efterfølgende holdt kontakten ved lige til sin hjemstav. Sidste år var hun oppe og arbejde et par måneder i Upernavik. Lige inden Corona lukkede verden. Men Margrete nåede at opleve blive inviteret til utallige kaffemikker, komme hjem og se torsk og sælkød i store mængder ligge parat foran sin hoveddør. Kort sagt :at blive en del af et lille samfund. Mange billeder blev

det til i hjernebarken, mange fotos på kameraet. Måske bliver det til et foredrag en gang, når tiden tillader det. For Margrete har stadig fuld fart fremad. Fredsvagt på Christiansborg på syvende år. Hun har stadig mange mærkesager. Stor energi. Stort overskud. Det er svært at se på hende, at den har kostet, hendes opvækst. Men naturligvis har den det. Både penge og tid på bl.a. psyko- og ikke mindst kropsterapi for at bearbejde både vreden og de destruktive sider, som historien har efterladt. ”Jeg holder meget af ord,” siger hun. ”Men for mig lægger ord et lag mellem dem og følelserne. Kroppen har derimod direkte tilgang”, forklarer hun om sin forkærlighed for kropsterapi. Så derfor skal den fortælles, igen og igen. En historie om overgreb på en kultur. På en person. Kunne /finder den sted i dag? Også med andre ansigter/ andre kulturer? Meeto-bevægelsen har fået øjnene op for nogle historier, som ikke kunne fortælles før. Men der findes mange andre- nye som gamle. Lad dem komme ud, selvom det er svært. Lad os blive lidt klogere på hinanden og os selv, både ved at fortælle og lytte. Og måske både lære og forandre vores muligvis forudindtagede indstilling. Margrete vil ikke have en undskyldning, som den Mette Frederiksen gav til 6 personer fra Eksperimentet. Hun vil hellere have et ”Tak”. Fra Danmark til Grønland. Bl.a. for at have fået nogle børn. Kvit og frit. Margretes historie er ikke ny. Men den fortjener at fortælles, igen og igen. Christianshavneren har her fået mulighed for at give den spaltepads. Tak. ebb

(Fortsættes på side 23)

Christianshavnerens bud på en lille smag af Grønland

1. Mens kulden og sneen måske stadig er i frisk erindring, om ikke fysisk tilstede, foreslår vi, at du sætter dig i sofaen med bogen ”Tabita”, der omhandler problematikker som Margretes historie. Forfatteren er Iben Mondrup, som var barn på Christianshavn, før hun med sine forældre drog til Grønland. Under forberedelse til ”Tabita” blev hun chokeret over antal, baggrund og de konsekvenser af adoptionsager før 1979, som hun fik kendskab til. Resultatet blev en bevægende smuk og hårrejsende barsk beretning, som er svær at ryste af sig, når sidste blad vendes.

2. Er du i stedet for litteratur mere til musik, så smæk Sumés første album fra 1973 løs i øregangene. Amerikansk rock på grønlandsk, aldrig set lignende før eller siden. Blev en grundsten i grønlandsk selvforståelse. En film om bandets historie blev indspillet i 2014. Vil du have noget andet

musik, så tag blot Rasmus Lyberth. Og svøm tilbage i mindernes rige. Uanset om du så ham på Nordatlantens Brygge, på Christianshavns Torv eller ude til sommerfester i det danske sommerland. Eller, for den sags skyld, i Europa, Nord- eller Sydeuropa. Lyberth har været vidt omkring. Hans musik tager dig endnu videre.

3. Er du mere til malerkunsten, så gå tilbage og kig til Aron fra Kangeq (1822-1869). Først da Aron fik tb og lå syg, begyndte han at nedskrive grønlandske sagn, som han illustrerede med træsnit. Senere blev det også til akvareller. Selvom hans kunst længe lå uopdaget på Nationalmuseet, inden polarforsker m.m. Eigil Knuth i 1960’erne gravede dem frem og fik dem tilbage til Grønland, anses Aron som forfaderen til Grønlands moderne kunst. Du kan også vælge en lille antikvarisk bog, Isaks billed-

bog. Aff Isak fra Igdlorpaid (1866-1903), som med venstre hånd tegnede livet i en grønlandsk boplads anno 1890, efter han havde været ude for en skydeulykke og ikke kunne ernære sig som fisker eller fanger, men i stedet måtte blive fårehyrde. Nederst på rangstigen, ”udelig til kajak”, gav han sine tegninger til alle og enhver. De blev ikke agtet højt, og der er derfor ikke mange tilbage. Ca. 44 billeder indeholder den lille bog. Han huskedes af samtidige efterfølgende for bl. a. at have tegnet ”engle, der røg på pipe”. Naivistisk, i ordets bedste betydning, giver den et fint indblik i datidens hverdag. Af nyere kunstnere er Aka Høgh ikke til at komme udenom. Født i 1947 i den gamle kulmineby Qutdigssat, hvor man tvangsflyttede folk fra, da den ikke længere var rentabel, har både naturen og det politiske en stor betydning i hendes kunst, og hun er en mester til at gengive

den grønlandske identitet og sjæl.

4. Er du til fotos, er det nærliggende at kaste sig over Jette Bang, der voksede op på Christianshavn (hvor hun også boede til sin død-når hun da ikke var ude og rejse). Nærmere bestemt nær Grønlands Plads og Trangraven, hvor hun så grønlandsbådene sejle ud. Som ny-udlært fotograf vidste hun bestemt, at hun ville til Grønland og fotografere. 7 gange kom hun til Grønland, nogle gange med over 18 måneders ophold. Udbyttet blev 121 dokumentarfilm (bl.a. farvefilmen ”Inuit” fra 1940), 4 bøger (bl. a. dagbogen ”30.000 km i Sneglefart) og over 11.000 stillfotos. Som noget nyt fokuserede hun på at fotografere kvindernes hjemmeliv, arbejde og relationer. Og fik dermed dokumenteret den feminine side af en fangerkultur, som var under afvikling. (Som et kuriosum kan nævnes, at Jette, hvis far var tobakshandler,

ofte gav sine motiver en cigaret for at komme ind på livet af dem. Hendes motiver ses derfor ofte rygende). Fra dagbogen ”30.000 km i sneglefart” kommer følgende citater: ” Kulde og barsk natur har tvunget grønlanderne til hensigtsmæssighed og økonomisering i alle forhold (...) Denne selvfølgelighed og enkelhed i alle forhold er sikkert en af de ting, der får så mange grønlandsfarer, og mig med dem, til at falde hen i begejstring over livet blandt grønlandere. Problemer forenkles og skubbes til side som uvæsentligheder for at give plads til dette ene oprindelige: at opretholde livet og føre det videre. Sommetider følte jeg det som en skam og tåbelighed at tosse rundt med et filmkamera, mens alle omkring mig var optaget af vigtige forehavender, som at skaffe føde og klæder til huse”. Samt det lyriske: ”Månen trimlede fuld og med fortrukket ansigt henover de

spidse fjeldtoppe i nordvest som en fakir, der øver sig i at gå på søm”.

5. Hvis du hverken er til musik, maleri, fotos eller bøger, så er du måske til smykker. Ringe, ørenringe, armbånd. I så fald skulle du tage og tjekke tattooish-kollektionen ud fra det arktiske kunstnerfællesskab Panikpanik (hvilket betyder ”vind”), grundlagt af smykkemanden Nicolai Appel. Tattooish-kollektionen refererer direkte til den grønlandske historie. Overskuddet fra salget går til Maya Sialuk, for at hun kan fortsætte sit vigtige arbejde med at beskrive åndekulturen og dens symboler. Grønlandske rubiner blev første gang fundet i Nuuk i 1966. Rubinminen kom i drift i 2015. Rubinerne er svære at udvinde, svære at behandle. Små og sjældne. Men uendelig smukke. ebb

Uddybende spørgsmål til Margrete

1. Spørgsmål: Hvad er hovedformålet med at fortælle din historie. Svar: De grønlandske adopterede børn har ikke (som f.eks. de koreansk adopterede) et stærkt netværk. Traditionelt taler man i Grønland ikke om følelser eller om ting, der er svære. Så jeg vil gerne gå offentligt ud med min historie for at vise, at der er behov for, at den tages alvorligt. Jeg har mødt flere af mine skæbnesøskende (også på Christianshavn), og det er ikke alle, der magter at fortælle deres historie. Det gør jeg. Også selvom det nogen gange koster nogle ubehagelige kommentarer. Og så vil jeg gerne sætte fokus på, at adoption aldrig er livsvarig. At man kan gøre op med den. At man kan finde sine rødder. At man måske kan heles på den måde.

2. Sp.: Hvad betyder dine grønlandske tatoveringer? Svar: Jeg har tre små prikker på min finger. De symboliserer de blot ca. 1 mm store benperler, farvet med blod eller sod fra fedtstenslampen, som man har lavet allerede fra de første mennesker ankom til Grønland for 4.500 år siden, bl.a. fra ryggraden af den lille fisk ammassat. Symbolikken var/er, at de onde ånder suser ud og væk gennem det lille hul. Over prikkerne har jeg en sort streg: den går ikke hele vejen rundt om fingeren, for traditionelt skal ånderne kunne forlade knoglen, når de rejser ud og ordner ting og sager: det kan de ikke, hvis tatoveringen danner en cirkel. Den er lavet til ære for Havets Moder, hvis plejefar huggede fingrene af hende, inden hun sank til bunds og levede sit

liv i dybet, hvor hun holdt fangstdyrene tilbage, hvis menneskene ikke respekterede naturen.

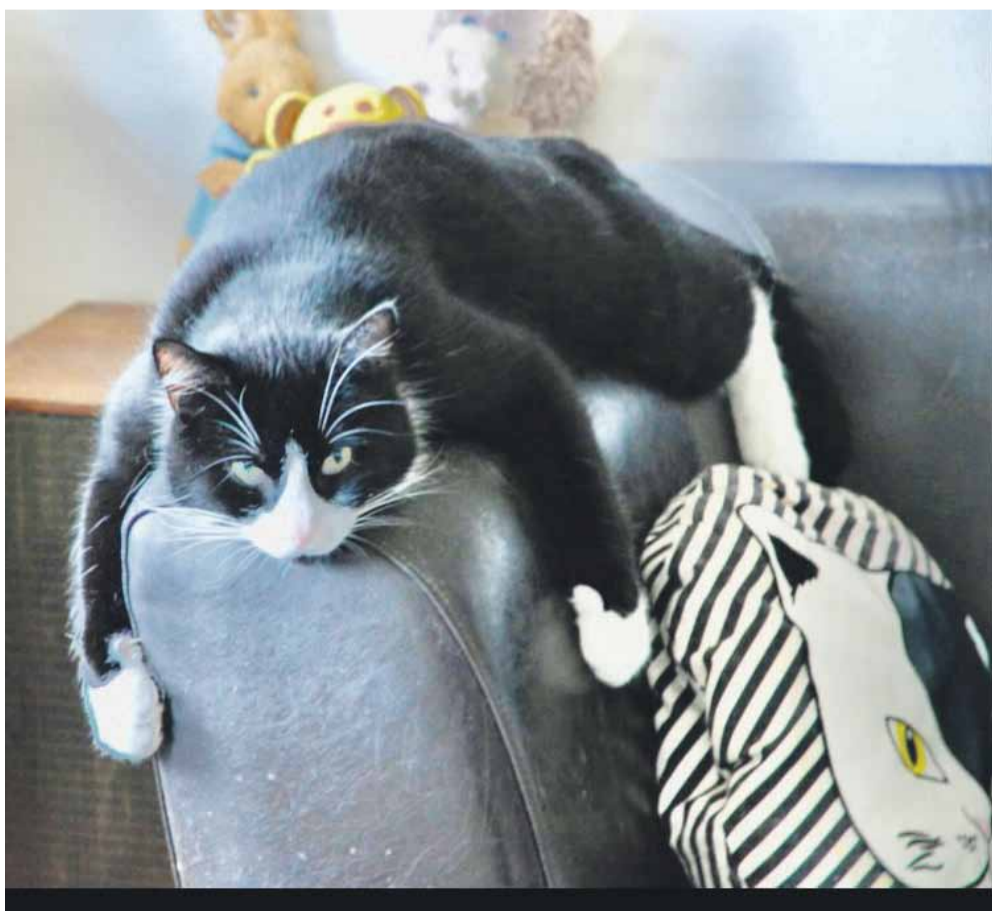
3. Sp.: Har du flere projekter på bedding? Svar: "Jeg fik et fint spejlkamera, før jeg tog til Grønland sidste år. Jeg kunne rigtig godt tænke mig at tilbringe lang tid i min by højt mod nord. Grave dybere ned i hverdagen. Forstå den. Fotografer den. Inden den forsvinder. Jeg vil også rigtig gerne følge den politiske udvikling, ikke mindst i forhold til spørgsmålet om uran-minerne. Og så glæder jeg mig til at se den unge grønlandske fremtidige talentmasse vokse og brede sig. Indenfor samtlige genrer. Der er så meget styrke og drive i den grønlandske sjæl. I virkeligheden tror jeg, at Grønland har verdens bedste iværksættere. Man er vant til behårdt at målrette sig en opgave for at overleve. Der sidder en sejhed i generne".

4. Sp.: Hvordan vil du huskes, og hvor vil du begraves? Svar: "Jeg vil egentlig bare gerne huskes som et kærligt menneske. Jeg har altid tænkt, at jeg ville brændes og spredes ud over havet, så jeg kunne skvulpe rundt og besøge alle de dejlige steder, jeg har kender. Men nu har jeg set, hvordan børnebørnene nyder at besøge nogle af familiens gravsteder i København. Så måske er det det, det bliver til." Margrete smiler. "Men nu har jeg altså tænkt mig at blive mindst 96 år. Så der skulle være nogle år tilbage. Lige nu, så har jeg slet ikke tid til dø." ebb

INFO

1. Søger du viden om din biologiske familie, hvor adoptionen er sket indenfor de sidste 75 år, og hvor adoptivfamilien bor/boede i Danmark, skal du kontakte Rigsarkivet i Danmark. 2. Oplysninger om adaption indenfor Grønland kan oftest findes i Rigsombuddet i Nuuk eller hos Grønlands arkiv. For at se en sag, skal man bede om tilladelse.

2. Med Hans Egedes og kristendommens ankomst til Grønland forsvandt tatoveringerne, men indenfor det sidste ca. ti år er de kommet tilbage, ikke mindst hos de unge, for at signalere samhørighed med sin grønlandske kulturarv. Maya Sialuk er en af dem. Hun har en 4-årig tatovør-uddannelse og forsker i ændmageri samt holder foredrag. Hun fortæller, at grønlandske tatoveringer traditionelt blev lavet af mødre på døtre. De blev foretaget med senetråd, hvor man syede under huden med en tråd, farvet af sod eller plantefarver. (Maya syr selv stadig tatoveringer, hun laver). Nålen var lavet af fugleben. Formålet kunne være at definere pågældende som en kvinde, gøre fangst-dyr venligstemte eller andet. Maya Sialuk siger: "Jeg er ikke "self-made". Jeg er skabt af mit kollektiv. Jeg er skabt af min familie. Jeg er skabt af mit land. Jeg er skabt af alt og alle, som har ladet mig eksistere ud over mig selv. Det er ligegyldigt, hvad du ved og hvor stor en ekspert, du er. Det, der betyder noget, er... om du ærer, det du kommer fra og dem, der gik her, før du gjorde. Dem, der gav lærdom, visdom og viden videre til dig. For uden dem var du intet."

"Sofakartofler findes også med fire ben". Der tages en slapper efter en travl dag. foto ole b.

Hej, se lige her, mågerne kan gå på vandet. Kh Marie M

**HVER MANDAG
OG TORSDAG**

**-15% på
Urtekram
& Biogan**

